

KURUMLAR VERGİSİ VE GEÇİCİ VERGİDE MALİ REVİZYON

Mehmet BİNGÖL
Maliye Eski Hesap Uzmanı

TÜRMOB YAYINLARI- 176
ANKARA - 2002
Sirküler Rapor Serisi
Seri No :2002-5

TÜRMOB Adına Sahibi
Mustafa ÖZYÜREK

Sorumlu Yazışları Müdürü
Ali E. DOĞANOĞLU

Dizgi - Düzenleme

TÜRMOB
Basın - Yayın Servisi

Sirküler Rapor kitaplarında yer alan yazılarda ileri sürülen görüşler yalnızca yazarlarına aittir. Yayıncı kuruluş TÜRMOB' u bağlamaz.

ÖNSÖZ

TÜRMOB olarak büyük önem verdiğimiz konuların başında mesleki eğitim gelmektedir. Mesleki eğitime katkı sağlaması ve uygulamacılara yol göstermesi amacıyla yayınlamaya başladığımız **Sirküler Rapor Serisi** bu amacımıza ulaşmada oldukça önemli bir fonksiyon üstlenmiştir.

Geçtiğimiz iki yıllık dönemde **Sirküler Rapor Serisi** meslektaşlarımızın ve stajyerlerimizin büyük takdirini toplayarak, yoğun bir ilgiyle karşılanmıştır. Böylesi geniş bir talebi karşılama uğraşımız devam ederken, eğitim serisinin sürekli hale gelmesi yönünde talepleri karşılamak için çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Sirküler Rapor kitaplarımız bir okuma komisyonu tarafından incelendikten sonra basılarak sizlerin istifadesine sunulmaktadır.

Siz değerli meslektaşlarımızın ve stajyerlerimizin beğeni ve takdirini toplayacağına inandığımız 2002-5 Seri Numaralı bu kitabı; Maliye Eski Hesap Uzmanı Mehmet BİNGÖL tarafından hazırlanan "**Kurumlar Vergisi ve Geçici Vergide Mali Revizyon**" isimli eser oluşturuyor. Bu çalışma bir kaynak kılavuz niteliğinde olup konuyu örnekleri ile açıklamaktadır.

Sirküler kitaplarımız, bir plan doğrultusunda hazırlanarak, her ay bir kitap olarak sizlere ulaştırılmaktadır. Kitabın, meslek camiamıza ve uygulamacılara faydalı olmasını diliyorum. Eğitim serimize gösterilen ilgi ve destekten dolayı meslektaşlarımıza ve stajyerlerimize teşekkürlerimi sunarım.

Nail SANLI
Genel Sekreter

İÇİNDEKİLER

I-	Usule ilişkin işlemler	1
II-	Değerleme Konuları	2
III-	İndirim-ilave ve İstisnalar	13
IV-	Amortisman Konuları	27
V-	Yeniden Değerleme	36
VI-	Giderler	40
VII-	Geçici Verginin Hesabı, Beyanı ve Ödenmesi	53
VIII-	Mahsup İşlemleri	66
IX-	Vergi ve Dağıtılabilir Karın Hesaplanması	70
EKLER		82

I-Usule İlişkin İşlemler

1.DeFTERlerin açılış tasdikleri yapılmış mı?

Yasal defterlerin ait olduğu dönemden bir ay önce, yeni işe başlamalarda da işe başlamadan önce (=tescil tarihi itibariyle) şirketin kanuni ve iş merkezinin bulunduğu yerdeki Noter'e tasdik ettirilmesi gerekir. Defterlerini ertesi yıl da kullanmak isteyenler ise tasdiklerini Ocak ayı içinde yeniletirler.

İmalat defterine kaydedilmesi gereken bilgiler bilgisayar ile tutulan yevmiye defterinde bulunuyorsa ayrıca "imalat" defteri tutulmasına gerek yoktur.

2.DeFTERlerin kapanış tasdikleri yapılmış mı?

Yevmiye defterinin Ocak ayı sonuna kadar Notere ibraz edilmesi ve son kaydın altına "görölmüştür" şerhinin konulması, envanter defterinde de Mart ayı sonuna kadar "kapanış kaydı" yaptırılması gerekir

3.Yevmiye defterine kapanış tasdikinden sonra işlem yapılabilir mi?

Bir önceki hesap dönemine ait olupta çeşitli nedenlerle işlenemeyen evraklar, envanter ve değerleme işlemleri kapanış tasdikinden sonra da yevmiye defterine işlenebilir. Kapanış tasdiki "defterin kapanması" anlamını taşımaz, Noterce o tarihe kadar işlendiğinin göröldüğünü kanıtlar.

4.Faturalar 10 gün içinde düzenlenmiş mi?

Faturalar sevk irsaliyesi tarihinden itibaren 10 gün içinde düzenlenmelidir. Ancak KDV açısından vergiyi doğuran olay malın teslimi olduğundan örneğin 27 Şubat'ta satılan ve sevk irsaliyesine bağlanan mala ait fatura 5 Mart'ta düzenlense dahi bu satışa ilişkin KDV Şubat beyannamesi ile beyan edilmelidir. Bunun için bu gibi ay sonuna doğru yapılan teslimlerin fa-

turalarının en geç ay sonu itibariyle düzenlenmesi bu açıdan pratikte fayda sağlayacaktır.

5. Defterlerin işlenmesinde kayıt zamanına uyulmuş mu?

Muhasebe fişi kullanılan firmalarda işlemlerin bu fişlere yazılması deftere işleme hükmündedir. Ancak işlemler en geç 45 gün içinde defterlere intikal ettirilmek zorundadır Bu süre ilgili ayın başından başlar.

6. Defterlerin işlenmesinde "tek düzen hesap planı" na uyulmuş mu?

Usulsüzlük cezasına muhatap olmamak için muhasebe kayıtları "tek düzen muhasebe planı" na uygun olarak tutulmalıdır

7. Amortisman kayıtları ve yeniden değerlendirme işlemleri nasıl tutulmaktadır?

Amortisman kayıtları envanter defterinin ayrı bir yerinde gösterilebilir veya bunun için ayrı bir "amortisman" defteri tutulabilir. Eğer defter tutulmuyorsa bu kayıtlara ilişkin hesaplama listelerinin veya bilgisayar raporlarının şirket yetkililerince imzalanıp yasal defterler ile birlikte muhafazası gerekir

8. Amortisman kayıtları bağımsız bir defterde tutulmamış ise topluca envanter defterine geçirilmiş mi?

Amortisman kayıtları topluca envanter defterine aktarılmasında fayda bulunmamaktadır.

II-Değerleme Konuları

1. Tahsili gecikmiş alacak var mı? Bunlar dava veya icra safhasına intikal ettirilerek şüpheli alacak karşılığı ayrılmış mı?

Şüpheli alacak karşılığı ayırabilmek için alacağın daha önceden "hasılat"

olarak yazılmış olması, ilgili yıl dava veya icra safhasına intikal ettirilmesi ve bunun ciddi bir şekilde izlenmesi gerekir. Ayrıca kanuni takibata değmeyecek alacaklar için de yazılı olarak (taahhütlü mektup) bir defadan fazla istenmiş olması şartıyla karşılık ayrılabilir

2.Şüpheli alacak karşılığı ayrılmış alacaklardan tahsilat veya teminat alma işlemi var mı?

Varsa bu tutarların gelir yazılması gerekir

3.Konkordato veya Sulh yoluyla alınmasından vazgeçilmiş alacak var mı?

Varsa; alacaklı şirket açısından bunların "değersiz alacak" olarak gider yazılması gerekir Borçlu şirket yönünden ise bunun gelir yazılması gerekir Zira. gerçek pasifte bir azalma olmuştur ve özsermaye artmıştır. Ancak bu karın alacaktan vazgeçildiği yılda değil üç yıl içinde zararla itfa edilmediği takdirde dördüncü yılın sonunda matraha eklenmesi gerekir Dolayısıyla bu tutar 547- VAZGEÇİLEN ALACAKLAR KARŞILIĞI hesabında bekletilir.

Buradaki zarar ticari zarar değil "mali zarar" dır. Bilançodaki ticari zarar ile mali zarar arasında fark varsa K.V. beyanmesinde "artı veya eksi" yapılarak yasal defterlerdeki kayıtlar değerlendirme hükümlerine çekilmiş olur.

Vazgeçilen alacaklar 644-KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR veya 679-DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR hesabı kullanılarak 690-DÖNEM KARI hesabına aktarılır

4.Yabancı alacak ve borçlar değerlemeye tabi tutulmuş mu?

Yabancı alacak ve borçlar V.U.K. tebliğine uygun olarak değerlemeye tabi tutulur. Lehte ve aleyhteki kur farkları ilgili hesaplara atılarak gelir veya gider yazılır.

S.P.K. mevzuatına göre "döviz satış" kurundan değerlendirilmesi gereken örn. yabancı kredi borçlarında; bu kur ile V.U.K. kuru arasındaki fark kurumlar vergisi beyannamesinde "K.K.E.G." veya "diğer indirim " yapılır. Ertesi yıl ise tam tersi işlem yapılmalıdır

5.Döviz kasası ve döviz tevdiat hesapları değerlendirilme işlemine tabi tutulmuş mu?

Döviz kasası Maliye Bakanlığı tebliğindeki "efektif" kuru üzerinden, döviz tevdiat hesapları ise "döviz" kuru üzerinden değerlendirilir.

6.Senet reeskontu yapılmış mı?

İhtiyari bir işlem olduğu için, alacak senetleri reeskontu borç senetleri reeskontundan büyük ise reeskont yapılır. Böylece dönem karı azalır. Reeskont tutarları ertesi yıl ters kayıtla kapatılır

Borç senetleri alacak senetlerinden büyük ise dönem karını arttıracığı için reeskont yapılmaz. Ancak halka açık şirketlerde zorunlu olarak yapıldığı için bu nedenle karda meydana gelen artış kurum beyannamesinde "diğer indirim" olarak matrahtan düşülür.

7."Banka", "aracı kurum" ve sigorta şirketleri"nde reeskont yapılmış mı?

Reeskont uygulaması "banka", "bankerler", "aracı kurumlar" ve "sigorta şirketleri" için zorunlu bir uygulamadır. Ayrıca alacak veya borcun senetli olup olmasının da önemi yoktur. Başka deyişle "vade"li olan tüm alacak ve borçlar reeskonta tabi tutulacaktır.

8.Reeskont iç iskonto yöntemi ile mi yapılmış?

Reeskont işlemi iç iskonto yöntemi ile yapılır ve senet üzerinde faiz oranı yoksa T.C. Merkez Bankası'nın "avans" işlemlerinde esas aldığı oran uy-

gulanır. Bu oran halihazırda %70'dir. 238 nolu VUK genel tebliğine göre Merkez Bankasının "avans" işlemlerinde uyguladığı oran esas alınmaktadır. **Ek:1-** İç iskonto formülü

9.Senetsiz alacak ve borçlar reeskonta tabi tutulmuş mu?

Halka açık şirketler için sermaye piyasası mevzuatı uyarınca vadesi üç ayı aşan alacaklar için yapılır. Kurumlar vergisi beyannamesinde ilave veya indirim yapılır.

10.Çek reeskontu yapılmış mı? <halka açık şirketler>

Halka açık şirketlerde Sermaye piyasası mevzuatı uyarınca zorunlu olarak yapılır. Dönem karının tespitinde gider yazılır ancak vergi idaresinin görüşüne göre, bu tutarlar kurumlar vergisi beyannamesinde matraha eklenir. Çek reeskontunda bir önceki döneme ilişkin azalma var ise bu durumda bu tutar "diğer indirim" olarak matrahtan düşülür.

Çek reeskontunun vergi hukuku açısından da gider olarak kabul edilip edilememesi yönünden açılan bir davada son olarak Danıştay Dava Daireleri Genel Kurul'u "çeklerin reeskonta tabi tutulamayacağına" hükmetmiştir. (7/4/2000, E:1999/448, K:2000/145)

11.Yabancı para cinsinden olan senet reeskontları yapılmış mı?

Vergi Usul Kanunu 280.maddesi hükmü uyarınca, yabancı paralar borsa rayici ile değerlendirilir. Madde hükmü yabancı para ile olan senetli veya senetsiz alacaklar ve borçlar hakkında da geçerlidir. Bunlardan, vadesi gelmemiş senede bağlı alacak ve borçlar, değerlendirme günü kıymetine irca edilebilir. Ancak, senette faiz oranının yazılı olmadığı durumlarda, değerlendirme gününde geçerli olan Londra Bankalar Arası Faiz Oranı (LIBOR) esas alınır. İngiltere Bankalar Birliği'nin 29 Aralık 2001 itibariyle (2001 dönem sonu için) döviz cinsi ve vade türlerine göre açıklamış olduğu LIBOR oranları ekte yer almaktadır.**Ek:2-** Libor oranları

Bilindiği üzere, senede bağlı alacakların değerleme günü kıymetine ircası aşağıda belirtilen formülasyon ile yapılmaktadır

$$\text{Reeskont Tutarı} = \frac{(\text{Anapara} * \text{Vadeye olan gün sayısı} * \text{Faiz Oranı})}{36500 + (\text{Vadeye olan gün sayısı} * \text{Faiz Oranı})}$$

Bu kapsamda, ekte açıklanan LIBOR faiz oranları döviz cinsleri ve vade türleri baz alınarak reeskont hesabında kullanılacaktır. Açıklanan ay ve vade dönemlerinin arasına isabet eden vade dönemleri için ise, faiz oranlarının interpolate edilerek belirlenmesi gerekecektir. Diğer bir deyişle, en yakın iki tarih arasındaki günlük LIBOR oranı tespit edilip ilgili vade için gün sayısı baz alınarak hesaplanan faiz oranının reeskont hesabında kullanılacaktır.

Örnek : Vadesine 2002 Ocak ayı başından itibaren 63 gün kalan EURO cinsinden bir senedin reeskont hesaplamasında kullanılacak faiz oranını tespit edebilmek için 2 ve 3 aylık vadelerin farkı alınıp bu aylar arasında ki günlük LIBOR oranı tespit edildikten sonra, 2 ayı aşan 3 günlük fark 2 ayın vadesine artı veya eksi olarak eklenir. Şöyle ki;

- ◆ 3.ayla 2. Ayın Farkı (3.30000 – 3.31750 = -0.01750)
- ◆ Günlük LIBOR oranı (-0.001750/30 = -0.00058)
- ◆ 3 günlük fark (-0.00058 * 3 = -0.00175)
- ◆ 63 günlük LIBOR oranı (3.31750 – 0.00175 = 3.31575)

Öte yandan kabul kredili poliçelerde reeskont işlemini, faizin ilgili yıllara kistelyevm suretiyle gider yazılması suretiyle de yapmak mümkün olmaktadır.

12.V. U. K.'na uygun "kıymeti düşen emtea" var mı? Varsa takdir komisyonu kararı alınmış mı?

Doğal afetler nedeniyle veya bozulma, çürüme, kırılma, çatlama, paslanma gibi haller neticesinde değerinde azalış olan mallar için hesap dönemi

kapanmadan önce ilgili Takdir Komisyonu'na bir liste ve envanter defteri ile başvurulması ve bilanço tanziminden önce kararın alınması gerekir Takdir Komisyonuna başvurulmadan önce de dayanak oluşturması açısından imha edilecek emtea ile ilgili olarak ilgili mercilerden (Belediye v.b. gibi) rapor alınması uygun olacaktır

158=stok değer düşüklüğü hesabında izlenen bu tutar giderlere intikal ettirilir.

13.Maliyet bedelleri hesaplanmayan üretim artıkları var mı? Varsa bu ürünler "emsal" bedelle gelir yazılmış mı?

Maliyet bedelleri hesaplanmayan üretim artıklarının emsal bedelle değerlendirilmesi ve gelir yazılması gerekir Bunun için son üç aydaki (Aralık, Kasım, Ekim) aylık satış miktarlarının emsal bedeli tayin edilecek malın miktarının %25'inden az olmaması gerekir Az değilse "ortalama satış fiyatı"na göre hesaplama yapılır az ise "takdir komisyonu" na başvurularak emsal bedel tayin edilir.

14.Aktif ve pasif geçici hesaplar kullanılarak gider ve gelir unsurlarında dönemsellik ilkesi uygulanmış mı? "Karşılık" ayırmak suretiyle gider yazma uygulaması yapılmış mı?

Personele yıllık kardan temettü ikramiyesi verilmesi, kredi ve tahvil faizleri, toplu sözleşme zam farkları, sigorta giderleri, tüketicinin korunması hakkında kanun çerçevesinde verilen garantiler için ayrılan garanti karşılıkları, tabi afetler ve sivil savunma fonu hesabına ödenen tutarlar ciro primleri, promosyon gider karşılıkları, geçmiş dönemle ilgili ecrimisiller, Aralık ayı telefon-su-elektrik-doğal gaz bedelleri-TCDD faturaları, Aralık ayı SSK Primleri ve buna benzer cari döneme ait gider unsurları ödeme gelecek yılda yapılacak olsa bile ilgili dönemde gider yazılırlar

Aynı şekilde cari yıla ilişkin gelirler tahsil edilmemiş olsalar da "karşılık" hesabı kullanılarak ilgili döneme gelir yazılırlar

15.Yabancı para cinsinden olan avansların kur farkları sonuç hesaplarına mı intikal ettirilmiş yoksa, ilgili stok veya sabit kıymet hesapları ile ilgili mi kurulmuş?

Alınan ve verilen avanslar dönem sonunda değerlendirilmez. Avans olma vasfını kaybedip dövizli borç veya alacak haline dönüştüğünde veya ödeme/taahhüt durumunda gider/gelir yazılır veya ilgili mal hesabına kaydedilir.

16.Vadeli mevduat hesapları için 31.12 tarihi itibariyle faiz tahakkuku yapıp gelir yazılmış mı?

Vadeli mevduat hesapları için faiz tahakkuku yapılmaz. Zira mevduat kişi açısından "alacak" mahiyetinde olduğundan "mukayyet" değerle değerlendirilir. Eğer "ticari karın " belirlenmesi sırasında provizyonel olarak gelir yazılmış ise bu durumda kurumlar vergisi beyannamesinde matrahtan indirilir.

17.Dövizli faturaların düzenlenme tarihi ile tahsil tarihi arasındaki süre için K.D.V'.li fatura düzenlenmiş mi? Tahsil tarihi yılı aşıyorsa 31.12 tarihi itibariyle değerlendirilme yapılmış mı?

Bunlar için tahsil tarihinde K.D.V'.li fatura düzenlenmesi gerekir. 31.12. tarihi itibariyle değerlendirilme yapılarak farklar sonuç hesaplarına alınır

18.Dövizli endeksli TL. faturalar için 31.12. tarihi itibariyle değerlendirilme yapılmış mı?

Bunlar için tahsil tarihinde K.D.V'.li fatura düzenlenmesi mecburiyeti vardır. Ayrıca 31.12. tarihi itibariyle de değerlendirilme yapılması gereği vardır

19.Satış sözleşmelerine göre tahakkuk ettirilmesi gereken "vade farkları" gelir yazılmış mı?

Yapılan satışlarla ilgili olarak düzenlenen sözleşmelerde, satış bedelinin

ödenmemesi halinde aylık olarak belli oranda vade farkı hesaplanacağıın yer alması halinde, vade farkı sözleşme gereği her ay tahakkuk etmekte ve sahibi tarafından istenebilir hale gelmektedir.

Bu nedenle satış bedellerinin zamanında ödenmemesi nedeniyle satış sözleşmesi gereği geçen süreye bağlı olarak istenebilir hale gelen vade farklarının gerek Geçici Vergi gerekse Kurumlar Vergisi matrahlarının tespitinde fatura edilerek gelir yazılması gerekmektedir

Ancak bankalar donuk alacak haline gelen tutarlar için faiz tahakkuku yapmak zorunda değildirler.

20.Şirket kasasındaki ortalama nakit ne kadar? Günlük ihtiyaçların çok çok ötesinde aşırı nakit var mı?

Aşırı nakit varsa bunun ortaklarca işletmeden çekildiği varsayılır. Bu nedenle adetlandırma tablosu hazırlanır ve Merkez Bankası'nın kısa vadeli krediler için tespit ettiği faiz oranı (avans) esas alınarak gelir yazılması gereken tutar hesaplanır.

21.Şirket ortaklarının işletmeye borçları var mı? Varsa bunlara faiz tahakkuk ettirilmiş mi?

Adetlandırma tablosu hazırlanır ve Merkez Bankası'nın kısa vadeli krediler için tespit ettiği faiz oranı (avans) esas alınarak hesaplanan tutar gelir yazılır. Vade sonunda da KDV'li fatura düzenlenir.

22.Şirketin ortaklarına borçları var mı?

Varsa bunlar gerçek borç mu, yoksa kasanın açık vermesi sebebiyle yapılan zorunlu muhasebe işlemlerinden mi kaynaklanmış? Eğer böyle ise bunun sebepleri nedir? Şirket bu borcu dolayısıyla ortaklarına faiz ödüyor mu? Ya da bu borç başka bir değere endekslenmiş mi?

23.Şirket başka bir şirkete borç vermiş mi? Vermiş ise bunlara faiz tahakkuk ettirilmiş mi? Fatura düzenlenmiş mi?

Merkez Bankası'nın kısa vadeli krediler için tespit ettiği faiz oranından (avans) az olmamak üzere faiz hesaplanır. Ara dönemlerde ve yıl sonunda bu tutarlar gelir yazılır Vade sonunda da KDV'li fatura düzenlenir.

24.Şirket başka bir şirkete borç vermiş mi? Vermiş ise bunlara faiz tahakkuk ettirilmiş mi? Fatura düzenlenmiş mi?

Şirket kendi kaynağından bir tutarı başka bir şirkete borç verir ise Merkez Bankası'nın kısa vadeli krediler için tespit ettiği faiz oranından (avans) az olmamak üzere faiz hesaplanır. Ara dönemlerde ve yıl sonunda bu tutarlar gelir yazılır Vade sonunda da KDV'li fatura düzenlenir.

Ayrıca borç verilen şirket ortaklık ilişkisi olan bir şirket ise bu durumda verilen borcun "örtülü sermaye" niteliği olmaması gerekir.

25.Şirket aldığı bir krediyi başka bir şirkete aynen aktarmış ise ne yapılmış?

Şirket aldığı bir krediyi başka bir şirkete aynen aktarır (=borç verir) ise bu durumda kredi faizi gider ve gelir yazılır Bu faiz gideri "finansal gider kısıtlamasına" tabi olmaz. Ayrıca KDV'li fatura düzenlenme gereği de yoktur.

"Finansal gider kısıtlaması" kredinin aktarıldığı şirkette söz konusu olur

26.Montaj safhasından sonraki tecrübe imalatı giderleri doğrudan gider yazılmış mı?

Yapılan iş karşılığında bozuk ta olsa bir mamul elde edildiğinden bu giderler "yatırım maliyetine" verilerek aktifleştirilemez. Sonuç hesaplarına intikal eder.

Ancak montaj aşamasındaki bu nevi giderler yatırımın maliyetine eklenir

27.Goodwill değerlemesi

Bir işletmenin devralınması sırasında ortaya çıkan ve işletmenin itibarı, teşkilatı, tecrübesi, müşteri potansiyel, v.b. gibi unsurlarının yarattığı değerdir. Mukayyet değerle değerlendirilir ve bu değer üzerinden beş yılda amorti edilir.

28.A veya B tipi yatırım fonu katılma belgelerinin 31.12 tarihi itibarıyla değerlendirilmesi sonucu gelir yazılan bir tutar var mı?

Bu tutarlar 4369 sayılı yasadaki önce kurumlar vergisi beyannamesinde "diğer indirim" olarak matrahtan düşülmüştü. Ancak Vergi Usul Kanununun ilgili değerlendirme maddesinde yapılan değişiklikle yıl sonunda yapılan değerlendirme nedeni ile oluşan farkların kazançta dahil olması veya kazançtan indirilmesi gerekmektedir.

Bu konuda farklı bir değerlendirme de şudur: 279. Maddenin lafzına göre bir değerlendirme yapmak mümkün değildir. Zira bunlar için ne "borsa rayiçci" ne de "işlemiş faiz" yoktur, dolayısıyla yatırım fonu katılma belgeleri "mukayyet" değerle değerlendirilmelidir. Dolayısıyla bu yaklaşım çerçevesinde eğer beyannamede kar yazılma sözkonusu ise "ihtirazi" kayıt düşünülebilir.

29.Portföyünün en az %51'i Türkiye'deki şirketlerin hisse senetlerinden oluşan A tipi yatırım fonu geliri var mı?

Bu fonların katılma belgeleri "alış bedeli" ile değerlendirilir. Yıl sonu değeri ile alış bedeli arasındaki fark sonuç hesaplarına yansıtılmış ise kurumlar vergisi beyannamesinde ilave veya indirim olarak dikkate alınır. Yani 31.12 değeri alış bedelinden fazla ise "diğer indirim", alış bedelinden az ise "kanunen kabul edilmeyen gider" olarak işleme tabi olurlar.

30.Vadesi 2001 veya daha sonraki yıllar olan Hazine Bonosu veya Devlet Tahvilleri faizleri, 2000 yılında defterlerde işlemiş faize göre gelir yazılıp K.V. beyannamesinde ise "borsa rayiç farkı- işlemiş faiz" farkının matraha ilavesi yapılmışsa bu tutar 2001 yılı matrahından düşülmüş mü?

Bu tutarların vergisi 2000 yılı beyanında ödendiği için 2001 yılı beyanında "diğer indirim" olarak matrahtan düşülecektir. Şirket eğer defterlerdeki gelir kaydını da "borsa rayicinden" yapmışsa herhangi bir işlem yapılmayacaktır

31. Yabancı Devlet Tahvilleri ile özel sektör tahvil ve benzeri borçlanma kağıtlarının r eeskont gelirleri matraha dahil edilmiş mi?

Bu tutarlar Vergi Usul Kanununun ilgili değerlendirme maddesinde (madde 279) yapılan değişikliklerle yıl sonunda yapılacak değerlemede matraha dahil olacaktır.

32.Vadesi 2002 veya daha sonraki yıllar olan Hazine Bonosu veya Devlet Tahvillerinin 2001 yılına ilişkin gelir veya zarar tutarı "borsa rayici"ne göre hesaplanıp 2001 yılı matrah buna göre belirlenmiş mi?

Vergi Usul Kanununun 279. Maddesi uyarınca bu menkul kıymetlerin "borsa rayici" ile değerlendirilmesi gerekir. Eğer değerlendirme gününden önceki gün olan 30 Aralık tarihinde bu menkul kıymetler işlem görmemiş ise işlemiş faiz dikkate alınarak değerlendirilecek, buna göre gelir veya zarar yazılacaktır. **Ek:3-** Kamu kağıtları Borsa fiyatları

33.Yıl sonu itibariyle yapılan "repo veya ters repo" işlemi var mı? Varsa geri satışı ertesi yıl olan "repo" işleminde gelir nasıl hesaplanmıştır?

Repo işleminde alınan menkul kıymet "teminat" olarak alındığından, baş-

ka deyişle bu menkul kıymeti geri satma taahhüdü olduğundan menkul kıymetin o andaki mülkiyetine sahipmişiz gibi "borsa rayici"ne göre değerlendirilme yapılmayacaktır. Burada repo işleminde alınacak faiz belli olduğuna göre bu faiz kistelyevm suretiyle faizin 2001 yılına isabet eden kısmı gelir yazılacaktır.

Menkul kıymeti repo için elden çıkaran banka veya aracı kurum ise bu kıymeti 31.12.2001 itibariyle "borsa rayici" ile değerleyecektir. Zira menkul kıymet kendisine aittir ve repo vadesi sonunda kendisine dönecektir. Ancak repoda geçen süre dolayısıyla müşteriye ödenmesi gereken faizin 2001 yılına isabet eden kısmı 2001 yılına kistelyevm suretiyle gider yazılacaktır.

34. Borsa fiyatlarına göre değerlendirilen hisse senetlerinin alış bedeli ile bu fiyat arasındaki fark (SPK-Maliye değerlendirme farkı) K.V. beyanmasında ilave veya indirim yapılmış mı? <aracı kurumlar>

Aracı kurumlar SPK mevzuatına göre, dönem karlarını tespit ederken hisse senetlerini yıl sonu Borsa fiyatları ile değerlemek zorundadır. Vergi hukuku açısından ise bu değerlendirme farkı duruma göre "ilave" veya "diğer indirim" olarak dikkate alınır.

III-İndirim-İlave ve İstisnalar

1.İştirak kazançları kurum matrahından indirilmiş mi?

Sadece tam mükellef kurumlardan alınan kar payları iştirak kazancı sayılır. Temettülerin tahsilatı sırasında B.S.M.V ödenmişse veya başka giderler yapılmışsa alınan temettüler net olarak gelir yazılır. Net olarak yazılmadı ise bu ödemeler K.K.E.G.' lere alınır.

Yurtdışı şirketlerden alınan temettüler iştirak kazancı sayılmaz. Bu temettüler kara dahil edilir, ancak yabancı ülkenin temettü üzerinden yaptığı vergileme hesaplanan kurumlar vergisinden mahsup edilir.

İştirak edilen şirketin tasfiye edilmesi sonucunda iştirak bedelini aşan tasfiye payı da iştirak kazancı istisnasından yararlanır

2. İntifa senetleri veya yönetim kurulu üyeliği nedeniyle alınan temettüleri iştirak kazancı olarak dikkate alınmış mı?

Şirket personelinin iştirak edilen şirketlerdeki "yönetim kurulu" üyeliği nedeniyle alınan temettüleri ve intifa senetlerinden alınan temettüleri iştirak kazancı sayılır

3. Yedek akçelerin sermayeye eklenmesi suretiyle alınmış bedelsiz hisse senedi var mı?

Varsa bunlar iştirak kazancı veya başka bir gelir çeşidi olarak dikkate alınmaz. Alınan bedelsizler gelir tablosuna değil bilanço hesaplarına kaydedilir. "İştirakler" hesabına borç, "temettü karşılığı hisse senetleri" hesabına alacak yazılarak bilançonun pasifindeki öz kaynaklar içine alınırlar

4. Dönem karının sermayeye eklenmesi suretiyle alınmış bedelsiz hisse senedi var mı?

İştirak kazancı veya başka bir gelir çeşidi olarak dikkate alınmaz. Alınan bedelsizler gelir tablosuna değil bilanço hesaplarına kaydedilir. "İştirakler" hesabına borç, "temettü karşılığı hisse senetleri" hesabına alacak yazılarak bilançonun pasifindeki öz kaynaklar içine alınırlar

5. Maliyet artış fonunun sermayeye eklenmesi suretiyle alınmış bedelsiz hisse senedi var mı?

İştirak edilen şirketten alınan bu bedelsizler "iştirakler" hesabına borç "fonlar" hesabına alacak yazılmak suretiyle bilançoya alınırlar iştirak kazancı olarak dikkate alınmazlar Pasifteki fonda biriken bu tutarlar sermayeye eklenebilir.

6.Gayrimenkul veya iştirak satış karlarının sermayeye eklenmesi suretiyle alınmış bedelsiz hisse senedi var mı?

İştirak edilen şirketten alınan bu bedelsizler K.V.K'nın geçici 28. Maddesi uyarınca kar dağıtımını sayıldığı için "iştirakler" hesabına borç "temettü gelirleri" hesabına alacak yazılmak suretiyle bilançoya alınır ve beyanname ile iştirak kazancı olarak dikkate alınır. Geçmişte pasifteki fon hesabına alınan ve orada biriken bu tutarların sermayeye eklenemeyeceğine ilişkin Vergi İdaresi muktezalari bulunmaktadır.

7.A tipi yatırım ortaklığından alınan temettü var mı?

4369 sayılı yasa ile yapılan değişiklikle bu temettüler "iştirak kazancı istisnasına" girmediğinden kurum matrahına dahil olacaktır.

Yatırım ortaklığı bünyesinde ödenen stopaj yıllık kurum vergisinden mahsup edilir.

8.4369 sayılı yasa öncesi hükümlerine göre Yatırım indirimi tutarının tespiti :

Yatırım indirimi kurumlar vergisinden istisna olup sadece %18 nispetinde gelir vergisi stopajına tabidir.(Fon dahil %19,8)

Yatırım indiriminden yararlanmak için Yeminli Mali Müşavirlik tasdik raporuna ihtiyaç vardır. (YMM Tebliğinde belirlenen tutarın altındaki harcamalar için rapor aranmaz)

İstisnanın tespitindeki genel esaslar şöyledir.

-Harcama esası vardır Avans ödemeleri harcama sayılmaz.

-İthal edilen yatırım mallarında fiili ithal şartı vardır

-Teşvik belgesi müracaat tarihinden önce yapılmış yatırım harcamaları yararlanmaz.

- Belgedeki özel şartların ifa edilmesi gerekir.
- Belgedeki vize şartları yerine getirilmiş olmalıdır
- Yapılan harcamalar global listeye uygun olmalıdır
- Mevzuata göre kapsam dışı harcama olup olmadığı tespit edilmelidir
- Yatırım indirimi oranı doğru uygulanmalıdır
- Arazi veya arsa bedelleri yatırım indiriminden yararlandırılmaz.
- Montaj aşamasındaki tecrübe imalatı giderleri montaj giderleri içinde düşünülerek yatırımın maliyetine atılır Montajdan sonraki esas tecrübe imalatı giderleri cari harcama olarak dikkate alınır
- Yararlanılamayan yatırım indirimi endekslemeye tabi tutulur 1.1.1995 tarihinden önce alınan teşvik belgeleri endekslemeye tabi tutulmaz; 1995, 1996 ve 1997 yıllarında alınan belgeler en fazla üç yıl; 1998 yılından itibaren alınan belgeler ise süresiz olarak endekslenebilir.
- Endekslemede harcamanın yapıldığı yılı takip eden yıl ve yılların yeniden değerlendirme oranları esas alınır

9.4369 sayılı yasa sonrası hükümlerine göre Yatırım indirimi tutarının tespiti ve "öngörülen yatırım indirimi uygulaması":

4369 sayılı yasa ile "peşin yatırım indirimi" esası getirilmiştir Buna göre 2001 yılı kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesinden önce teşvik belgesi alınması şartıyla planlanan yatırım tutarları henüz bir harcama yapılmadan yatırım indirimi olarak kazançtan istisna edilecektir Ancak dönem sonuna kadar sözkonusu tutarın en az %90'ı gerçekleştirilmiş olmalıdır

Yıllık vergi karşılığını hesaplayıp ona göre de kar dağıtımını yapan ancak Kurumlar Vergisi beyannamesinden önce teşvik belgesi alan ve beyannamede yatırım indirimi uygulayan şirketlerde tahakkuk eden vergi ile karşılıktaki vergi arasındaki fark ertesi yıl gelir yazılarak kara eklenir Ancak ver-

gi beyannamesinde "diğer indirim" olarak indirilir. Ayrıca bu konuda Sermaye Piyasası Kurulu'na bilgi verilir.

10.B tipi yatırım or taklğından gelen kar payı var mı?

Bu kar payları kurumlar vergisi matrahına dahil edilir Fonun bünyesinde yapılan tevkifat yıllık vergiden mahsup edilir.

11.A tipi yatırım fonu katılma belgelerinin fona geri verilmesi dolayısıyla elde edilen kazanç var mı?

Bu kazançlar kurumlar vergisine tabidir.Fonun bünyesinde yapılan tevkifat yıllık vergiden mahsup edilir.

12.A tipi yatırım fonu katılma belgelerinin 31.12 tarihi itibariyle değerlendirilmesi sonucu gelir yazılan bir tutar var mı?

Bu tutar 4369 sayılı yasadan önce kurumlar vergisi beyannamesinde diğer indirim olarak matrahtan düşülmüyordu. Ancak Vergi Usul Kanununun ilgili değerlendirme maddesinde yapılan değişiklik ile yıl sonunda yapılan değerlendirme nedeni ile oluşan farklar kazançta dahil olacak veya kazançtan indirilecektir.

Sadece, portföyünün %51'i Türkiye'deki şirketlere ait olan fonların katılma belgeleri değerlendirilmez. Değerlendirilip gelir yazılmışsa beyannameye indirilir, zarar yazıldı ise "K.K.E.G" olarak matraha eklenir Bu katılma belgelerinin örneğin sonraki yıl satılması durumunda İSE; bir önceki yıl matrahtan indirilen kısım bu sefer "ilave", geçen yıl matraha eklenen kısım ise "indirim" yapılır

13.Gayrimenkul ve iştirak hissesi satış karı istisnası var mı?

Aşağıdaki şartlar çerçevesinde bu satış karları kurumlar vergisinden istisnadır Satış yapıldığında ortaya çıkan satış karı "sermayeye eklenecek satış karları" hesabına kaydedilir, dönem karına dahil edilmez. Ancak kurumlar

vergisi beyannamesinde bir taraftan "ilave", diğ er taraftan "indirim "yapılır.

-Satışa konu kıymetler iki tam yıl süre ile şirket aktifinde yer almışlar mı?

-Sermaye arttırımı kararı alınarak resmi mercilere başvuru yapılmış mı?

-Önceki yıllar istisnalarında sermaye arttırımı işlemi için K.V beyannamesinin verileceği tarihe kadar ilgili Bakanlığa başvuru yapılmış mı?

-Satış bedeli nakden tahsil edilmiş mi ?Yevmiye maddesi nasıl yazılmış?

-Satış vadeli ise müteakıp iki yıl içinde tahsil edilen bedeller istisnadan yararlanılmış mı?

-Satış ile ilgili giderler (halka açılma ile ilgili S.P.K. payı, aracı kurum komisyonu v.b. gibi) ne yapılmış? Satış kazancından mı düşülmüş veya doğrudan gider mi yazılmış? Doğrudan gider yazılmalı ancak K.K.E.G. eklenmelidir.

14.Gayrimenkul ve iştirak hissesi satış karının sermayeye eklenmesi için Kurumlar Vergisi Beyannamesi veriliş tarihine kadar sermaye arttırım müracaatı yapılmış mı?

Yıl içinde K.V.K. geçici 28'e göre yapılan gayrimenkul ve iştirak hissesi satışları nedeniyle Kurumlar Vergisi beyannamesinin verileceği tarihe kadar Sanayi ve Ticaret Bakanlığı veya Sermaye Piyasası Kurulu'na sermaye arttırımı için başvuru yapılmalıdır.Bu başvuru dilekçesine;

- Önceki sermayenin ödendiğine ilişkin SMM veya YMM raporu
- Sermayeye eklenecek fonların tespiti raporu (YMM)
- Esas mukavele değişikliğine ilişkin Noter tasdikli yönetim kurulu kararı ve tadil tasarısı metni eklenir.

Sermaye arttırımının da bu yıl sonuna kadar tamamlanması şarttır

15.Gayrimenkul ve iştirak hissesi satış karı istisnası stopajı için vergi karşılığı ayrılmış mı?

Kurumlar vergisine tabi olmayan bu satış karları %10 (fon dahil %11) oranında "istisna stopajına" tabidir Bu çerçevede satış karı üzerinden bu oranda hesaplanan verginin o yılın dönem karından ayrılması gerekir

16.Gayrimenkul ve iştirak hissesi satış karı istisnası şirketin zararda olması nedeniyle kullanılmamışsa stopajı ne olacaktır?

4605 sayılı yasa ile yapılan değişiklikten sonra, istisna uygulamasının zarar doğurması halinde, bu zarara isabet eden tevkifat, istisna kazancın beyannameye gösterildiği dönemde değil, istisnadan kaynaklanan zararın mahsup edildiği dönemde yapılacaktır.

Bir örnek vermek gerekirse; cari yıl ticari bilanço karı 1.000 birim olan bir kurum bu dönemde Kurumlar Vergisi Kanunu'nun geçici 28 inci maddesi kapsamında yaptığı bir gayrimenkul satışı sebebiyle 1.500 birim tutarı da bir kazanç elde etmişse stopaj matrahı satış karı tutarı olan 1.500 birim değil 1.000 birim olacaktır. Zira bu kurumun geçici 28 uygulaması sebebiyle mali zararı doğmaktadır.

Kalan 500 birimlik tutara ilişkin stopaj ileride bu zararın mahsup edildiği dönemde uygulanacaktır.

Ayrıca, ileriki yıllarda mahsup edilen zarar tutarının öncelikle istisna uygulamasından kaynaklandığı kabul edilecektir Bir başka anlatımla mahsup edilecek geçmiş yıl zararlarının içerisinde istisna uygulamasından kaynaklanan bir zarar mevcut ise öncelikle bu zarar mahsup edilecektir. Ancak mahsup sırasında yıl esaslı öncelikle dikkate alınacaktır

17.Gayrimenkul ve iştirak hissesi satış karı istisnası uygulanmış mı? <bankalar ve ortakları>

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun Geçici 29' uncu maddesine 4684 sayılı Ka-

nun ile eklenen 6 numaralı bent ile Türkiye’de faaliyette bulunan bankaların aktifinde kayıtlı olan gayrimenkuller ve iştirak hisselerinin satışından doğan kazançların satışın yapıldığı yılda banka sermayesine ilave edilen kısmı kurumlar vergisinden müstesna tutulmuştur. Ayrıca, bankalara doğrudan veya dolaylı olarak iştiraki bulunan tam mükellef sermaye şirketlerinin aktifinde kayıtlı olan gayrimenkuller ve iştirak hisselerinin satışından doğan kazançlarında aynı şekilde satışın yapıldığı yılda sermayeye ilave edilen kısmı kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Bu düzenleme 3 Temmuz 2001 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, 31 Aralık 2003 tarihine kadar yürürlükte kalacaktır.

18.Bankalardaki gayrimenkul ve iştirak hissesi satış karı istisnası uygulamasında hangi vergiler istisna ediliyor? <bankalar ve ortakları>

Bankaların ve bankalara iştirak edenlerin gayrimenkuller ve iştirak hisseleri satış kazancı, maddede belirtilen şartlarla kurumlar vergisinden istisna edilmiştir. Bu kazanç üzerinden alınması gereken %33 oranındaki kurumlar vergisi ve fon payından vazgeçilmektedir. Ayrıca, istisna edilen bu kazanç üzerinden fon payı dahil yüzde 19.8 oranındaki istisna stopajının da ödenmemesi öngörülmektedir.

KVK’nun Geçici 29’uncu maddesindeki kurumlar vergisi ve stopaj istisnasının yanı sıra, diğer bazı kanunlarda da yapılan değişikliklerle, gayrimenkul ve iştirak hissesi satışlarında çıkması muhtemel diğer vergilere yönelik olarak da istisnalar öngörülmüştür.

➤ KDV Kanununun geçici 10’uncu maddesinde yapılan değişikliklerle KVK 29/6 uyarınca yapılan teslimler KDV’den istisna edilmiştir. Buna göre, madde kapsamında yapılacak gayrimenkul satışlarında KDV uygulanmayacaktır.

➤ Gider Vergileri Kanununun 29’uncu maddesine eklenen (s) bendi ile,

KVK Geçici 29/6 kapsamında yapılan gayrimenkul ve iştirak satışlarında lehe kalan paralar BSMV'den istisna edilmiştir.

➤ Geçici 29/6 uyarınca yapılacak gayrimenkul satışları tapu ve kadastro harcından istisna edilmiştir.

➤ Geçici 29/6 uyarınca, bu madde kapsamında yapılacak işlemlerle ilgili olarak düzenlenecek kağıtlar damga vergisinden istisna edilmiştir.

➤ Satış kazancının sermayeye ilave edilmesi nedeniyle gerçek kişi ortaklarca elde edilen karpayı gelir vergisinden istisna tutulmuştur.

19. Bankalardaki gayrimenkul ve iştirak hissesi satış karı istisnası uygulamasının şartları nelerdir? <bankalar ve ortakları>

İstisna uygulaması için öngörülen en önemli şart, banka veya ortağı kurumların gayrimenkul ve iştirak hissesinin satışından elde ettikleri kazanç bankaya sermayesine ilave etmesidir.

Benzeri düzenlemelerin yer aldığı Geçici 28'inci kapsamında yapılan satışların istisna edilmesi için gayrimenkul ve iştirak hisselerinin en az iki yıl aktifte olma şartı vardır. Oysa, Geçici 29/6 ile öngörülen istisna uygulamasında böyle bir şart öngörülmemiştir.

20. 3 Temmuz 2001 tarihi itibarıyla Türkiye'de faaliyet gösteren bankalara borçlu durumda olan tam mükellef sermaye şirketlerinin ve kefillerinin bu Kanunun yayımı tarihinde sahip oldukları ve borçlarına karşılık bankalara devr ettikleri gayrimenkul ve iştirak hisselerinden doğan kazançlar için istisna uygulanmış mı? <bankalara borçlu olan şirketler>

KVK'nun Geçici 29'uncu maddesine ilave edilen 6 numaralı bendin son cümlesindeki hüküm ile, banka özvarlıklarının güçlendirilmesi amacıyla yönelik bir başka istisna daha öngörülmüştür. Buna göre, 6 numaralı ben-

din yürürlük tarihi olan 3 Temmuz 2001 tarihi itibariyle Türkiye’de faaliyet gösteren bankalara borçlu durumda olan tam mükellef sermaye şirketlerinin ve kefillerinin bu Kanunun yayımı tarihinde sahip oldukları ve borçlarına karşılık bankalara devrettikleri gayrimenkul ve iştirak hisselerinden doğan kazançlar kurumlar vergisinden ve bu devir nedeniyle ortaya çıkan diğer vergilerden istisna edilmiştir.

İstisnadan sadece tam mükellef sermaye şirketleri yararlanabilecektir.

Kurumlar vergisi istisnasından borçluların yanısıra bunların kefilleri de yararlanabilecektir. Kefaletin varlığının da banka kayıtlarına göre belirlenmesi gerekecektir.

İstisna, tam mükellef sermaye şirketlerinin ve kefillerinin 3 Temmuz 2001 tarihinde sahip oldukları ve borçlarına karşılık bankalara devrettikleri gayrimenkul ve iştirak hisseleri için uygulanacaktır.

21.Üretim tesisleri ve bunlara ilişkin gayrimenkullerin başka bir sermaye şirketine aynı sermaye olarak konulması istisnası var mı?Varsa;

-Gayrimenkuller üretim tesisi ile birlikte mi konulmuş?

-Yeni kurulacak şirketin sermayesi 5 milyon A.B.D. Doları mı?

-Yeni kurulan şirket teşvik belgesini almış mı ?

-Teşvik belgesi yoksa yabancı ortak var mı ve asgari yatırım tutarına ulaşılmış mı?

22.Emisyon primleri var mı?

Hisse senetlerinin kuruluşta veya sermaye arttırımı sırasında itibari değerinin üzerinde elden çıkarılması sonucu sağlanan kazançlar kurumlar vergisinden istisnadır. Özsermaye grubundaki "520=sermaye yedekleri" hesabında yer alan bu tutar gelir vergisi stopajına tabidir.

Ancak gelir vergisi stopaj oranı 2002 yılı sonuna kadar "sıfır"dır

23.Rüçhan hakkı kuponlarının satışından elde edilen kazanç var mı?

Bu kazançlar kurumlar vergisinden vergisinden istisnadır

4369 sayılı yasa ile birlikte 1999 yılından itibaren bu gelirler "vegiden istisna kazançlar tertibinden" gelir vergisi stopajına tabi olacaktır NİSPET %16,5(fon dahil)

24.Finansman fonu uygulaması var mı:

4369 sayılı yasadaki önceki hükümlere göre uygulanan bir teşvik olup ödenecek vergiyi bir yıl süre ile faizsiz olarak erteler. (1999 yılından önce alınan belgelere uygulanır.)

Ayrılan finansman fonu ertesi yıl matraha eklenir

Uygulama için teşvik belgesi alınmış ve belgede yatırım indirimi teşvikine yer verilmiş olmalıdır.

Finansman fonu, fon öncesi kurumlar vergisi matrahının %20'sini ve yatırım tutarını geçemez.

Harcamaların "Ocak-Nisan" ayında yapılmasında yarar vardır böylece Merkez Bankasında bloke edilen para bir an önce çözülür.

Finansman fonu "vergi karşılığı" hesabını değiştirmez, başka deyişle bu istisnanın yarattığı vergi avantajı dağıtılabılır karı etkilemez.Vergi karşılığı finansman fonu yokmuş gibi hesaplanır. Ertelenen vergiler 368 veya 438 "kamuya ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borçlar" hesabında izlenir.

25.AR-GE vergi ertelemesine konu olabilecek harcamalar var mı? Varsa bunlar için gerekli ön çalışma yapılmış mı veya Bakanlığa başvuru sözkonusu mu?

Ödenecek kurumlar vergisini üç yıl süre ile erteler. Yatırım harcamaları, iş-

letme harcamaları ve personel harcamaları bu kapsamdadır Ertelenecek vergi harcama tutarını ve kurumlar vergisinin %20'sini geçemez.

Buradaki vergi tahakkuk eden vergidir Şirkette kesilen vergiler veya geçici vergi nedeniyle kurumlar vergisi ödemesi çıkmasa da erteleme uygulamasından bu tutar üzerinden yararlanır Bu durumda iade rakkamı bu kadar büyüür.

Ertelenen vergi 9 eşit taksitte geri ödenir.

26.Yurt dışı şube kazancı matraha eklenmiş mi?

Tam mükellefiyette, gerek ülke içinden, gerekse ülke dışında elde edilen kazanç ve iratların tamamı vergiye tabi olur. Yalnız yabancı ülkede elde edilen kazanç için o ülkede kurumlar vergisi mahiyetinde bir vergi ödenmiş ise, bu vergi belli şartlar dahilinde Türkiye'de hesaplanacak asıl vergiden indirilir.

Bazı Çifte Vergilemeyi Önleme Anlaşmaları uyarınca yurt dışı şube kazançları Türkiye'de kurumlar vergisine tabi değildir Örneğin ALMANYA'daki şube kazançları Türkiye'de kurumlar vergisi matrahına dahil edilmez. Ancak şirket kazancına dahil olan bu kazançlar sonradan dağıtıldıklarında kar dağıtımını stopajına tabidirler

27.Yurt dışı şube zararları matrahtan indirilmi mi?

Tam mükellefiyette, gerek ülke içinden, gerekse ülke dışında elde edilen kazanç ve iratların tamamı vergiye tabi olur. Buna karşılık yabancı ülkede faaliyet sonucunda "zarar" doğması halinde de bu zarar Türkiye'de gider olarak dikkate alınır

Ancak bunun için faaliyette bulunulan ülkenin vergi kanunlarına göre beyan edilen bu zararın o ülke mevzuatına göre denetim yetkisini haiz kuruluşlarca rapora bağlanması ve tercüme edilmiş bir örneğinin Vergi Dairesine ibrazı şarttır.

28.Yurt dışı şube sermaye kur farkı matrahtan indirilmiş mi?

Tam mükellefiyette, yurt dışı şube için tahsis edilen sermayenin kur farkı matraha dahil edilmez. Eğer ticari karın tespitinde gelir yazıldı ise kurumlar vergisi beyannamesinde matrahtan indirilir. Vergi İdaresi yurt dışı şubeyi "iştirak" gibi değerlendirmektedir.

29.Serbest bölge şube "kazançları" matrahtan indirilmiş mi?

Serbest bölge, Türkiye siyasi sınırları içinde ancak gümrük hattı dışında olan bir bölgedir.

Serbest bölgede elde edilen kazançlar Gelir ve Kurumlar Vergisine tabi değildir. Dolayısıyla Türkiye'deki şirket kazancına dahil edilen bu tutarlar kurumlar vergisi beyannamesinde "diğer indirim" olarak dikkate alınır.

Türkiyedeki şirketin karına dahil olan bu karların sonradan dağıtılması halinde gerçek kişi ortaklar yönünden "temettü" geliri elde edilmesi söz konusu olur.

30.Serbest bölge şube "zararları" matraha ilave edilmiş mi?

Serbest bölgede elde edilen şube kazançları Gelir ve Kurumlar Vergisine tabi olmadığı için burada ortaya çıkan ve Türkiye'deki şirket kazancından tenzil edilen bu zarar tutarları kurumlar vergisi beyannamesinde "diğer ilaveler" olarak matraha eklenirler.

31.Gemi siciline kayıtlı gemilerin işletilmesi veya devrinden doğan kazançlar matrahtan indirilmiş mi?

4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu uyarınca ticari amaçla kullanılan gemilerin işletilmesinden veya devrinden elde edilen ticari kazançlar kurumlar vergisinden istisnadır.

32.Olağanüstü Hal Bölgesinde 4325 sayılı yasa çerçevesinde elde edilen kazançlar matrahtan indirilmiş mi?

Olağanüstü Hal Bölgesi kapsamında bulunan illerde 1/1/1998-31/12/2000 tarihleri arasında yeni işe başlayan şirketlerin, bu illerdeki işyerlerinde fiilen ve sürekli olarak 10 veya daha fazla işçi çalıştırmaları şartıyla münhasıran bu işyerlerinden elde ettikleri kazançlar işe başlama tarihinden itibaren yatırım dönemi dahil 5 vergilendirme dönemi için kurumlar vergisinden istisnadır.

33.Yurtdışı inşaat ve onarma işlerinden sağlanan kazançlar matrahtan indirilmiş mi?

Yurtdışında yapılan inşaat, onarma, montaj işleri ve teknik hizmetlerden sağlanan ve 1/1/1994-31/12/2003 tarihleri arasında Türkiye’de genel netice hesaplarına intikal ettirilen kazançlar, bu işlerle ilgili hasılatın en az %15’inin kambiyo mevzuatına göre Türkiye’ye getirildiğinin tevsiki şartıyla kurumlar vergisinden istisnadır.

34.Teminatlı özel kredi karşılığında sonraki yıllarda yapılan tahsilatlar matrahtan indirilmiş mi? <bankalar>

Daha önceki bankacılık mevzuatına göre gider yazılan ancak teminatlı olduğu için kanunen kabul edilmeyen gider yapılarak matraha eklenen bu karşılıklardan sonraki yıllarda tahsilat yapıldığında gelir yazılan tutarlar bu defa yeniden vergilendirilmemek için o yılın matrahından "diğer indirim" olarak düşülür.

34.SPK Mevzuatı gereği döviz satışkuru ile değerlendirilen yabancı borçlar için ortaya çıkan kar farklılıklarını indirim veya ilave yapılmış mı? <halka açık şirketler>

SPK Mevzuatı uyarınca yabancı borçların değerlendirilmesinde "döviz satış kuru

ru" uygulandığı için bu kur ile Maliye kuru arasındaki farklar matrahtan "indirim veya ilave" yapılarak matrahın tespitinde Maliye kuruna çekilir. Ertesi yıl değerlemede ise bir önceki yıl yapılan indirim bu defa ilave yapılır, ilave ise indirim yapılarak ters işlem tesis edilir.

IV-Amortisman Konuları

1.Amortisman nispetleri doğru uygulanmış mıdır?

Amortisman nispeti, ilgili V.U.K Genel Tebliğinde (153 sayılı tebliğ) özel bir nispet belirlenmemişse beş yıllık süreden (% 20) az olmamak üzere serbestçe belirlenir.

2.Fevkalade amortisman uygulaması için müracaat yapılmış mı?

V.U.K' "yeni icatlar dolayısıyla teknik verim ve kıymetleri düşerek tamamen veya kısmen kullanılamaz hale gelen" iktisadi kıymetler için Maliye Bakanlığı' na müracaat edilerek yüksek oranda amortisman oranı alınabilir.

Bu durumdaki sabit kıymetler için örneğin demode olan bilgisayarlar için bu konuda müracaat edilmelidir.

3.Amortisman tabi sabit kıymet satışı var mı? Varsa Maliyet Artış Fonu uygulaması yapılmış mı?

Maliyet Artış Fonu uygulaması için satılan sabit kıymetin aktifte en az iki yıl bulunması gerekir. Endeksleme aylık TEF E oranları ile yapılır ve elden çıkarılan ay dikkate alınmaz. Zarar kabul edilmez. Maliyet Artış Fonu her hal ve takdirde avantaj yaratmaktadır. **Ek:4** Örnek tablo

Hesaplanan maliyet artış fonu 524 "sermaye yedekleri" hesabında muhasebeleştirilir.

4.Maliyet Artış Fonu satış bedelinden fazla olabilir mi?

Eğer sermayeye eklenmeyen "değer artış fonu" varsa ve sabit kıymet de amorti olmuşsa böyle bir sonuç çıkabilir ve bu da yasaya uygundur.

5.Binek oto satışı var mı? Maliyet Artış Fonu uygulaması yapılmış mı? Kanunen Kabul Edilmeyen Gider yazılan amortismanlar vergisiz gelir yazılmış mı?

Maliyet Artış Fonu uygulaması her hal ve takdirde avantaj yarattığı için zorunlu bir uygulama olmalıdır. Eğer Maliyet Artış Fonu uygulaması yapıldı ise önceki yıllarda Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler yazılan amortismanların yıllık beyannamede "vegisiz gelir" olarak "diğer indirim" adı altında indirimi söz konusu olmaz. Maliyet Artış Fonu uygulanmadı ise bu tutarlar vergi matrahından indirilmelidir.

6.Gayrimenkul satışı var mı? Varsa satış karı sermayeye eklenecek mi? Ya da MAF uygulamasından mı yararlandırılacak?

İki yöntemle göre vergi hesabı yapılmalı ve mukayese edilerek hangisi avantajlı ise o uygulanmalıdır.

7.İştirak hissesi veya ortaklık payı satışı var mı? Satış karı sermayeye mi eklenecek yoksa Maliyet Artış Fonu uygulaması mı yapılacak?

İki yöntemle göre vergi hesabı yapılmalı ve mukayese edilerek hangisi avantajlı ise o uygulanmalıdır.

8.Amortisman usulü ve süresinin seçiminde, şirketin vergi matrahı ve müteakip yıllar vergi matrahları ve diğer faktörler dikkate alınmış mı?

Prensip olarak enflasyonist konjonktür ve kurumlar vergisi matrahı varsa "azalan bakiyeler usulü ve 5 yıllık süre", sadece stopaj matrahı varsa "nor-

mal usul ve 5 yıllık süre", komple yeni yatırımlarda ise "normal usul ve faydalı ömür" esas alınmalıdır Ancak şirketin durumu ve olayın özelliği gözönünde bulundurulmalıdır Süre ve yöntem seçimi için ekteki tablolara bakınız.

Ek:5,5A Beş yıllık süre,yeniden değerlemesiz

Ek:6,6A Beş yıllık süre, yeniden değerlemeli

Ek:7,7A On yıllık süre, yeniden değerlemesiz

Ek:8,8A On yıllık süre, yeniden değerlemeli

Bu tablolar, sabit kıymetin hangi yıllarda ve hangi tutarlarda amorti edildiği, yeniden değerlemenin yarattığı ilave amortismanlar, sürenin uzun ya da kısa olmasının yeniden değerlemeye etkisi hakkında genel bir fikir vermektedir.

Yeniden değerlendirme yapıldığında yeniden değerlendirilen sabit kıymetin amortisman süresinin sonunda ayrılan yeniden değerlendirme fonu kadar fazladan amortisman ayrılmış olur **Ek 6** deki tablodan da görüleceği üzere 1000 liralık sabit kıymet için süre sonunda 1638'lik fon tutarı kadar daha fazla amortisman gider yazılmış olmaktadır

On yıllık normal usul ve yeniden değerlendirilmeli örneğe bakıldığında ise sonuç daha çarpıcı gözükcektir Gerçekten de, 1000 liralık sabit kıymet için süre sonunda 10.333'lik fon tutarı kadar daha fazla amortisman gider yazılmış olacaktır Son üç yılda (7.,8. ve 9.Yıllar) sırasıyla 1.709, 2.563 ve 3.844 lira amortisman gideri söz konusu olacaktır. **Ek:8,8A**

9.Amortisman tabi tutulması gerekirken doğrudan gider yazılan durumlar veya tersi durumlar var mı?

Gayrimenkul ve diğer sabit kıymetlerin bakım ve onarımına ilişkin harca-

malar ile alım sırasındaki harcama unsurlarına bakılmalı ve maliyete eklenmesi gereken kalemler tespit edilmelidir. Burada sözkonusu harcamaların sabit kıymetin iktisadi ömrünü arttırması veya bunu arttırmamakla beraber bu süredeki verimliliği arttırıp arttırmadığına bakılmalıdır

10. 150 milyon lirayı aşmayan sabit kıymet alışları gider yazılmış mı?

2001 yılında alınan ve değeri 150 milyon lirayı geçmeyen sabit kıymetler doğrudan gider yazılabilir.

11. Amortisman usulleri doğru uygulanmış mı? İktisadi ve teknik bakımdan bir bütünlük arzetme özelliği dikkate alınmış mı?

İktisadi ve teknik bakımdan bir bütünlük arzeden sabit kıymetlerde amortisman usullerinden yalnız biri uygulanabilir. Üretime katkıda bulunma açısından bir arada çalışması gereken sabit kıymetler iktisadi ve teknik bakımdan bir bütünlük teşkil eder.

12. Amortisman ayrılacak sabit kıymetler kullanıma hazır durumda mıdır?

Amortisman ayırabilmek için iktisap edilen sabit kıymetin fiilen kullanılmış olması veya kullanılabilir durumda olması gerekir. Bunun için örneğin Gümrükten çekilip, işletmenin envanterine girmesi ve gerekiyor ise alınan makinaların çalıştırılabilmesi için yapılmış işçiliklerin veya montaj harcamalarının bulunması ve bu kalemlerin de aktifleştirmede maliyete eklenmesi ispat ve tevsik açısından uygun olacaktır

13. Özel maliyet bedelinde amortisman uygulaması yasaya uygun mu?

Özel maliyetler kira süresinde eşit yüzdelerle itfa edilir. Kira süresi belli değilse veya kira süresi, bir yıl olarak belirlenmişse maksimum % 20 oranı ile ve normal usulle itfa edilir.

14.Sabit kıymetlerin maliyet bedelleri doğru belirlenmiş midir? Kur farkları, kredi faizleri, montaj giderleri, yatırım ile ilgili know-how ödemeleri, ve diğer maliyet unsurları nasıl dikkate alınmıştır?

Yatırım dönemine ait kredi faizleri ile kur farklarının maliyete verilmesi zorunludur. Buradaki dönem ile kastedilen aktife alındığı hesap dönemidir. Amortisman bu tutardan ayrılır ve yatırım indiriminin bazı da budur.

Aktifleştirme döneminden sonraki faizler ile kur farkları ister maliyete eklenir ister gider yazılabilir. Ancak enflasyonist konjunktürde bunların gider yazılması tercih edilmelidir.

Yatırımla doğrudan ilgili olan know-how ödemeleri, montaj giderleri ve montaj sırasındaki tecrübe imalatı giderleri maliyete eklenir.

İlgili SPK Tebliğine göre halka açık şirketler açısından "aktifleştirme tarihinden yıl sonuna kadar gelen kredi faizlerinin maliyet değil doğrudan gider yazılması" gerekmektedir. Bu durum yani iki ayrı standard bu şirketler açısından sorun yaratmaktadır.

15.Sabit kıymetlerin aktifleşme döneminden sonra gelen kur farkları ve kredi faizleri gider yazılma veya maliyete eklenme tercihi yıllar itibariyle değiştirilmiş mi?

Aktifleştirme döneminden sonraki faizler ile kur farkları ister maliyete eklenir ister gider yazılabilir. Ancak tercih edilen uygulama müteakip yıllarda değiştirilmemelidir.

16.Maliyete eklenen faizler ve kur farkları nasıl amorti ediliyor?

Sabit kıymet "normal" usulde amorti ediliyorsa maliyete eklenen faiz ve ya kur farkı kalan amortisman süresinde eşit tutarlarda amorti edilir.

Sabit kıymet "azalan" bakiyeler usulüyle amorti ediliyorsa sabit kıymetin aynı yöntemle amortismanına devam edilir, ancak maliyete eklenen faiz

veya kur farkı sabit kıymetin kalan amortisman süresi içinde eşit tutarlar-
da amorti edilir.

17.Sabit kıymetin maliyetine eklenen harcamaların amortisman süresi nasıl belirlenmiş?

Sabit kıymetlerin maliyetine sonradan eklenen harcamalar "kullanım ömrünü uzatma" ve "aynı sürede vereceği faydayı arttırma" kıstasları dikkate alınarak belirlenmelidir. Kullanım ömrünü arttırıcı harcamalar başlangıçta seçilen süreye göre yeniden başlayarak asıl sabit kıymetten bağımsız olarak, verimliliği arttıran harcamalar ise kalan amortisman süresinde itfa edilirler.

18.Amortisman usulünde değişiklik var mı? Varsa yeni nispetler doğru belirlenmiş mi?

Normal usulden azalan bakiyelere dönülemez. Azalan bakiyelerden normal usule dönüldüğünde kalan değer kalan yıllarda eşit olarak amorti edilir.

19.Sabit kıymet satışlarında "yenileme fonu" uygulaması yapılmış mı?

Satılan sabit kıymetin işin mahiyetine göre yenilenmesinin zorunlu olması veya bu konuda yönetim kurulunca karar verilmiş olmalıdır Yenileme fonuna alınan satış karı satın alınan yeni sabit kıymetlerin amortismanına mahsup edilir. Kalan kısım fonun ayrıldığı yıldan sonraki 3. yılın vergi matrahına eklenir.

20.Maliyet Artış Fonu uygulandığı halde çıkan kar ne yapılmış?

Bu uygulamadan sonra ortaya çıkan satış karı "yenileme fonu"na alınabilir.

21.Bağışlarda Maliyet Artış Fonu uygulaması yapılmış mı?

Emsal bedel üzerinden hasılat yazılması gereken bağışlarda da MAF uygulaması yapılabilir

22.Makine ve tesisin montajı sırasında yapılan tecrübe çalışmalarına ait giderler var mı? Varsa nasıl muhasebeleştirilmiş?

Bu aşamada ortaya çıkan tecrübe çalışmalarına ait giderler "montaj giderleri" içinde değerlendirilerek maliyete eklenmelidir. Ancak bu aşamadan sonra yapılan tecrübe çalışmalarına ait harcamalar doğrudan gider yazılır

23.Binek oto alışlarında amor tisman uygulaması "ay" hesabına göre mi yapılmış?

Binek oto amortismanının ilk yılında ilk yılın amortismanı iktisap edilen ay tam ay sayılmak suretiyle 31.12 tarihine kadarki aylık süre için hesaplanır. Yıllık amortisman ayrılmaz. İlk yıl eksik ayrılan tutar son yılın amortismanına eklenir

24.Satış yılında amor tisman ayrılmış mı?

Kural olarak dönem sonunda envantere olmayan bir sabit kıymet için satış yılında amortisman ayrılmaz. Ancak ayrılan amortismanların üretilen mal maliyetine dahil edildiği, 3, 6, ve 9. aylar karlarının buna göre belirlendiği, şirket halka açıksa kamuya duyurulduğu durumlarda amortisman ayrılmış olabilir Bu durumda ayrılan cari yıl amortismanı iptal edilir

25.Yeraltı ve yerüstü düzenler nasıl amorti ediliyor?

Bu kıymetler binalar gibi değil diğer sabit kıymetler gibi değerlendirilir ve yeniden değerlendirilen kıymet üzerinden normal esaslara göre amorti edilirler. Ancak bu değerlere üzerindeki arsa veya araziden pay vermemek herhangi bir tenkit açısından daha uygun olur

26. İlk tesis ve taazzuv giderleri nasıl amorti ediliyor?

Bu giderlerin aktifleştirilmeleri ihtiyaridir. Eğer bu yol seçilirse beş yıl içinde eşit miktarlarda amorti edilir. Şirket kar projeksiyonunda müteakip yıllar zarar olarak görülüyorsa zarar mahsup imkanı yönünden "aktifleştirme" seçilmelidir.

27. Deprem nedeniyle hasara uğrayan binalar için yapılan harcamaların aktifleştirilmesi v e amortisman uygulaması nasıl yapılmış?

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 272. Maddesi hükmüne göre, deprem nedeniyle değer kaybeden amortisman tabi binaya ilişkin olarak yapılan giderlerden normal bakım, tamir ve temizleme gideri mahiyetinde olanların doğrudan gider yazılması; kıymet arttırma niteliğini taşıyanların ise binanın maliyetine eklenerek amortisman tabi tutulması gerekir.

İktisadi kıymete yapılan ilavelerin, iktisadi kıymetin ömrünü uzatıcı bir nitelik taşıması halinde, aktifleştirildikleri yıldan başlayarak asıl kıymetin tabi olduğu nispet üzerinden; fonksiyon ve yarar arttırıcı nitelikte olmaları durumunda ise yine aktifleştirildikleri yıldan başlamak şartıyla fakat asıl kıymetin kalan amortisman süresi içinde ve eşit miktarlarda itfası gerekmektedir.

Hasara uğrasın yada uğramasın gelecekteki deprem riskini azaltmak için binanın depreme dayanıklılığını arttırmak amacıyla yapılan geniş çaplı harcamalar bu çerçevede iktisadi kıymetinin ömrünü uzatıcı harcama olarak değerlendirilebilecektir.

28. Deprem nedeniyle binadaki kayıp için Takdir Komisyonuna başvurulmuş mu?

Binanın deprem nedeniyle hasara uğramış olması durumunda "fevalade amortisman" uygulaması için Takdir Komisyonu aracılığıyla Maliye Bakanlığı'na başvurmak ve ona göre işlem yapmak gerekmektedir. Maliye

Bakanlığı' nca tayin edilen amortisman nispeti uygulanarak sabit kıymetteki değer kaybı sonuç hesaplarına intikal ettirilir

Ancak hasara uğrayan binanın yapılan harcamalarla aynı yıl tamir ettirilmesi halinde ise Maliye Bakanlığı' nca Vergi Usul Kanununun 317. Maddesine göre "fevkalade ekonomik ve teknik amortisman" nispeti belli edilmesi söz konusu değildir. Bu durumda yapılan bakım, tamir ve onarım harcamaları doğrudan gider yazılmalıdır Zira binanın hasar nedeniyle ortaya çıkan değer kaybı yapılan harcamalarla giderilmiştir Yapılan harcamalar binanın ömrünü de uzatmadığına göre bina deftere kayıtlı maliyet bedeli ile amorti edilmeye devam edilecektir.

29.Hasarlı binanın yıkılarak yenisinin yapılması halinde ne yapılmış?

Hasara uğrayan binanın yerine yeniden bir bina yaptırılması halinde ise hasarlı binanın "fevkalade amortisman" uygulaması ile tamamen yok edilmesi ve bunun yerine yapılan binanın da amortismanına tabi tutulması gerekir

29.Hasarlı binanın ve teçhizat nedeniyle alınan sigorta tazminatı nasıl gelir yazılmış? Değerini tümünden veya kısmen kaybetme halinde uygulama nasıl olacak?

Vergi Usul Kanununun 329. Maddesine göre; yangın, deprem, sel gibi afetler yüzünden tamamen veya kısmen ziyaa uğrayan amortismanına tabi iktisadi kıymetler için alınan sigorta tazminatları bunların değerinden (amortismanlar olanlarda ayrılmış olan amortisman çıktıktan sonra kalan değerden) fazla veya eksik olduğu takdirde aradaki fark kar veya zarar hesabına geçirilir. Tazminat fazlası, yenileme giderlerini karşılamak amacıyla "yenileme fonu"na alınarak, pasifte üç yıl süre ile tutulabilir Bu süre içinde kullanılmayan yani yeni sabit kıymetin amortismanından mahsup edilmeyen tutar bu süre sonunda kara ilave olunur.

Dolayısıyla hasar uğrayan sabit kıymetler için sigorta tazminatı alınması halinde aşağıdaki şekilde uygulama yapılabilecektir:

a) Değerini "tümden" kaybetmiş sabit kıymetler:

Sigortadan alınan bedel ile defter değeri karşılaştırılarak aktiften silinir. Burada sabit kıymet iktisadi değerini tümden kaybettiği için Maliye Bakanlığı'ndan gerekli fevkalade amortisman iznini almak gerekir. Sigortadan alınan bedel defter değerinden fazla ise yani kar çıkıyorsa bu kar yenileme fonuna aktarılır. Sigortadan alınan bedel defter değerinden az ise kalan kısmın gider yazılarak kayıttan silinebilmesi için yine Maliye Bakanlığı'na başvurularak hasar tespiti istenir ve fevkalade amortisman işlemi yapılır.

b) Değerini "kısmen" kaybetmiş sabit kıymetler:

Değerini kısmen kaybetmiş ve halihazırda kullanılmakta olan sabit kıymetler için sigortadan alınan bedel defter değeri ile karşılaştırılır ve defter değeri bu tutar kadar azaltılır. Zira madde metninde "alınan sigorta tazminatının sabit kıymetin değeri ile karşılaştırılacağı buna göre aradaki farkın kar veya zarar yazılacağı" hükme bağlanmıştır. Dolayısıyla bu durumda hasara uğrayan sabit kıymetler için fevkalade amortisman uygulamasına gerek bulunmamaktadır. Amortisman bu yeni değer üzerinden ayrılacaktır. Bu arada yapılan harcamalar işin mahiyetine göre ya bakım onarım gideri olarak kabul edilecek yada sabit kıymetin maliyetine eklenecektir.

Ancak sigortadan alınan bedel hasar tutarından az ise bu durumda fevkalade amortisman uygulaması için müracaat yapılır ve belirlenen tutar bu Şekilde gider yazılabilir. Bu durumda sigorta tazminatının peşin peşin gelir yazılması söz konusu olmaz.

V-Yeniden Değerleme

1.Yeniden değerlemeye girmeyen kıymetler dikkate alındı mı?

Dönem içinde iktisap edilenler ve amorti olan sabit kıymetler, ilk tesis ve

taazzuv giderleri, markalar, özel maliyet bedelleri, peştemallık (goodwill), software ve benzeri gayrimaddi haklar, iktisadi kıymetlerin maliyet bedellerine eklenmiş kur farkları ve kredi faizleri yeniden değerlendirme kapsamı dışındadır Özel maliyet bedelleri 1999 yılından itibaren yeniden değerlendirme kapsamına dahil edilmiştir.

2.Aktife giriş tarihinden sonra gelen ve maliyete eklenen "kur farkları" var mı? Bunlar yeniden değerlemeye tabi tutulmuş mu?

Sabit kıymetin iktisap edildiği dönemi takibeden yıldan itibaren gelen kur farkları maliyete eklense dahi yeniden değerlendirme kapsamına girmez.

3.Aktife giriş tarihinden sonra gelen ve maliyete eklenen "faiz giderleri" var mı? Bunlar yeniden değerlemeye tabi tutulmuş mu?

4369 sayılı yasa ile getirilen yeni düzenlemeden itibaren aktifleştirme döneminden sonra gelen ve maliyete eklenen faiz giderleri yeniden değerlemeye girmez.

İktisadi kıymetin aktifleştirildikleri yılın sonuna kadar gelenlerin maliyete eklenmeleri zorunlu olup bu tutarlar yeniden değerlendirme kapsamındadır

Maddeye göre ayrıca, 1998 yılından önce aktifleştirilen yatırımlar ile sabit kıymetlere ilişkin olarak 1998 ve izleyen yıllarda gelen ve ihtiyari olarak maliyete eklenen faiz giderleri de yeniden değerlemeye girmeyecektir.

4.Yeniden değerlendirilen gayrimenkuller nasıl amorti ediliyor?

Yeniden değerlendirilen gayrimenkuller ilk maliyet bedelinden amorti edilmektedir.

5.Yeniden değerlemeye ilişkin hesaplamalar aşağıdaki tabloya uygun olarak mı yapılmış?

2001 yılı yeniden değerlendirme oranı **53,2%** olarak ilan edilmiştir.

ÖZET TABLO

	31.12.2000 Değerleme Öncesi		31.12.2001 Değerleme Sonrası
a.Sabit kıymetler		a.Sabit kıymetler	
-D. Başlı sabit kıymetler.		-D. Başlı sabit kıymetler.	
-Cari yıl çıkışları (-)		-Cari yıl çıkışları (-)	
-Boş arsa,kur-farkları, v.s. (-)		-Boş arsa,kur-farkları, v.s. (-)	
-Amorti olanlar (-)		-Amorti olanlar (-)	
Yeniden. Değ. Konusu Sabit Kıymetler		Değerleme Sonrası Sabit Kıymetler	
b.Amortis manlar		b.Amortismanlar	
-Dönem Başlı Birik. amort.		-Dönem Başlı Birik. amort.	
-Cari yıl çıkışları(-)		-Cari yıl çıkışları(-)	
-Amorti olanların amortismanı (-)		-Amorti olanların amortismanı (-)	
Yeniden Değ. Konusu Birikmiş Amortisman- lar (-)		Değerleme Sonrası Birikmiş Amortismanlar	
Değerleme öncesi Net değer		Değerleme Sonrası Net Değer	

Yeni net değer .	
Eski net değer .(-)	
DEğER ARTIŞ FONU :	

6.Cari yıl yatırım ve iktisaplarından ayrılan Amortismanlar :

Cari yıl ile ilgili olarak yapılan amortisman hesaplamasında seçilen "süre" ve "yöntem" belirlenen politika ve esaslara uygun olmalıdır.

7.Yeminli mali müşavir tasdiki yaptırılmış mı?

Yeniden değerlemeye tabi sabit kıymetler tutarı Maliye Bakanlığı' nca yayımlanan Genel Tebliğ'deki haddi (yeniden değerlemeye tabi sabit kıymetleri 200 milyar lirayı aşanlar, 2002 den itibaren 500 milyar) aşan mükellefler yeniden değerleme işlemlerini "yeminli mali müşavirlere" tasdik ettirmek zorundadırlar.

Aksi halde yeni değerler üzerinden amortisman ayırlamaz. Tam tasdik yaptırılan için ayrıca yeniden değerleme raporu gerekmez.

8.Yeniden değerleme ile kredi faizlerinin gider yazılmaması "gider kısıtlaması" mukayese edildi mi?

Yeniden değerleme yapan şirketler "gider kısıtlamasına" tabidir

Yeniden değerleme yapıldığında yeniden değerlenen sabit kıymetin amortisman süresinin sonunda ayrılan yeniden değerleme fonu kadar fazladan amortisman ayrılmış olur. **Ek 6** daki tablodan da görüleceği üzere **1000** liralık sabit kıymet için süre sonunda **1638**'lık fon tutarı kadar ilave amortisman gider yazılmış olmaktadır. İşte bu imkan ve fon yaratma avantajı ile kredi faizlerinin gider yazılmamasının dezavantajı mukayese edilmeli ve vergisel açıdan avantaj yaratan uygulama seçilmelidir.

9.Yeniden değerleme sonucu oluşan "fonlar" sermayeye ekleniyor mu?

Yeniden değerleme fonunun sermayeye eklenmesi vergisel açıdan avantajlıdır Zira yeniden değerlenen sabit kıymetlerin ileriki yıllarda satılması durumunda yeniden değerleme nedeniyle fazladan gider yazılan amortismanlar matraha girmemiş olur. Aksi halde "pasif"teki "değer artış fonu" satış karına dahil olur

VI-Giderler

1.Yöneticilere tahsis edilen binek oto giderleri ne kadar ve bunlar gider yapılmış mı?

4369 sayılı yasa ile giderlerin yarısının gider yazılmaması uygulaması kaldırılmıştır

Bu nedenle yakıt, bakım-tamir, yedek parça, amortisman gibi otonun kullanımını ile ilgili giderler gider yazılabilir

2.Önceki yıllarda amortisnalarının yarısı K.K.E.G olarak dikkate alınan binek otoların satışında bu tutarlar matrahtan indirilmiş mi?

1995 yılında yürürlüğe giren ve 1998 sonu itibariyle 4369 sayılı yasayla kaldırılan gelir vergisi kanununun ilgili maddesine göre, K.K.Edilmeyen Gider olarak dikkate alınan binek oto amortisman giderleri, bu taşıtların satıldığı yılın kurumlar vergisi beyannamesinde "diğer indirim" olarak matrahtan düşölür.

3.Yöneticilere tahsis edilen binek otoların alımı sırasında ödenen Taşııt Alım, Ek Taşııt Alım vergileri ile alım sırasında ödenen diğer vergi, resim, harç ve fonlar doğrudan gider yazılmış mı?

İşletmeye dahil ve işte kullanılan taşııtların amortismanlarının tamamı gider yazılabilecektir.

Dolayısıyla bu giderlerin maliyete eklenmeleri yerine doğrudan gider yazma tercih edilmelidir.

4.Binek otolara ait K.D.V.gider yazılmış veya maliyete eklenmiş mi?

Alışta ödenen KDV "gider" yazılabilir veya otunun maliyetine eklenir

5.Binek otolarda amortisman aylık olarak mı ayrılmış?

Ay kesri tam ay sayılmak suretiyle kalan ay süresi kadar amortisman ayrılır. İlk yılın kalan amortismanı son yıl itfasına eklenir

6.Finansal kiralama yolu ile alınan binek otolarda kira faturasındaki KDV "indirim" konusu yapılmak yerine gider yazılmış mı?

Finansal kiralama ile kiralanan binek otoların kira bedelleri üzerinden ödenen KDV gerçekte bu otoların iktisabındaki KDV'den farksızdır Dolayısıyla bu verginin hesaplanan KDV'den indirilmemesi kira faturaları ile beraber "gider" yazılması gerekir

7.Jeep 4*4 olarak anılan arazi taşıtlarının KDV' si ve amortisman uygulamasında binek otolardaki gibi işlem yapılmış

4*4 arazi taşıtı olarak bilinen binek amaçlı bu taşıtların binek otodan farkı yoktur. Dolayısıyla iktisap sırasında ödenen KDVgider veya maliyet yapılır. Amortisman uygulamasında da ilk yıl için kıst esasa göre amortisman hesaplanır.

8.Gider yazılan bağış ve yardımların tutarı ne kadar? K.K.E.G. olan var mı?

Bakanlar Kurulunca vergiden muaf olan vakıflara ve kamu menfaatine yararlı derneklere kurumlar vergisi matrahının %5'i kadar yapılan bağış gider yazılabilir.

-Bakanlar kurulunca vergiden muaf vakıflara ve kamu menfaatine yararlı

derneklere yapılan bağış matrahının 5/105' i mi?(Yapılan bağış *21=matrah olmalıdır

-Özel kanunlara göre yapılan bağışlardan vergi matrahını aşan bağış var mı?

Örneğin üniversitelere ve ilköğretim kurumlarına vergi matrahı kadar bağış yapılabilir ve bunun tamamı gider yazılabilir

%5' lik tutar tüm bağış yardımlar için topluca dikkate alınır

9.Gider yazılan bağış ve yardımların tutarının hesabında hangi mat - rah dikkate alınmış?

Burada kurumlar vergisi matrahının "yatırım indirimi" düşülmeden önceki tutarı esas alınır

10.Çalışılmayan dönemlere ait amortismanlar ve diğer sabit giderler var mı? Varsa hangi kıstasa göre hesaplanmış?

Üretimde çeşitli nedenlerle duruşlar var ise çalışılmayan bu dönemin iç yazışmalar ve benzeri belgeler ile ispatlanabilmesi gerekir. Bu tutarlar "680=çalışılmayan kısım giderleri" hesabında izlenir

11.Arıza, grev, revizyon gibi sebeplerle toplu duruş dönemlerine ait masraf ve amortismanlar ne yapılmış?

Tevsik edilerek giderlere atılmalıdır Bu tutarlar "680=çalışılmayan kısım giderleri" hesabında izlenir

12.Sayım farkları ve buluntu mallar var mı?

Buluntu mallar varsa tevsik edilerek sonuç hesaplarına "gelir" olarak yansıtılmalıdır Sayım farkları ise duruma göre gelir veya gider yazılır

13.Kasa sayım farkları var mı?

Ancak "kasa" sayım farkları gider veya gelir yazılmaz. Zira sermayede meydana gelen eksilmeler zarar yazılamaz. Bu nedenle kasadan para alınması ve benzeri şekilde ortaya çıkan giderlerin "kanunen kabul edilmeyen gider" olarak matraha eklenmesi gerekir.

14.İhracat satışları nedeniyle "götürü gider" uygulaması yapılmış mı?

İhracat satışları üzerinden maximum "binde 5" oranındaki belgesiz harcamaların gider yazılabilmesi için bu harcamaların yapılmış olması ve yasal defterlerdeki kayıtlar ile bunun ispat edilmesi gerekir

15.İhracat satışlarındaki reklamasyonlar "gider" yapılmış mı?

İhracat satışlarında gerçekleşen reklamasyonlar satış indirimi ya da gider olarak dikkate alınarak muhasebeye intikal ettirilir. Ancak bunun için aşağıdaki hususların dikkate alınması faydalı olacaktır

- Gider kaydına konu reklamasyon tutarının yapılan işin ehemmiyeti ve genişliği ile mütenasip olması,
- Her ne kadar bir oran ve ya tutar sınırlaması olmasa da dönemler itibarıyla hesaplanan reklamasyonun tutarlılık sergilemesi ve bunların olayın gerçek mahiyetine uygun olup olmadığının uygulanacak denetim teknikleri ile tespiti yoluna gidilmesi,
- Reklamasyon karşılığı alınan belgelerin yurt dışındaki temsilciliklerimiz, ilgili ülke ticaret odasına, notere onaylatılması ya da yurt dışında mu kim firmanın muhasebesinden sorumlu meslek mensubuna teyit ettirilmesi ve belgelerin kayıtlı olduğu ilgili yasal defter kayıtlarının alınması,

16. Personele temettü ikramiyesi verilmiş mi?

Bunun için yönetim kurulu kararı alınmalı ve belirlenen tutar "karşılık" suretiyle gider yazılmalıdır. Bunu takiben de "genel kurul" Kurumlar Vergisi beyannamesi verilmeden önce şirket karından personele temettü ikramiyesi verilmesini kararlaştırmış olmalıdır.

17. Promosyon amaçlı bedelsiz teslimler ve diğer harcamalar var mı?

-Satıcı ve bayilere verilen bedelsiz mallar veya hediyeler esas mala ilişkin satış faturasında aynen gösterilir ve bunların turarı "iskonto" olarak satış bedelinden indirilir.

-Yılbaşı v.b gibi belirli günlerde verilen eşantyonlar da aynı şekilde işleme tabi tutulur.

-Şirketçe üretilen ve satılan ürünlerin bedelsiz verilmesi halinde anılan ürünlerin bedeli yine faturada gösterilir ancak iskonto olarak toplam bedelden düşülür.

Gerek satın alınan gerekse işletmede üretilen promosyon ürünlerinin alıştaki Katma Değer Vergisi "indirim" konusu yapılıdır. Ancak oran farklılığında bu kısım indirilmez, gidre yazılır.

Bu konudaki son gelişmede; promosyon olarak verilen ürünlerin iktisabında yüklenilen katma değer vergisinin satılan ürünün tabi olduğu katma değer vergisi oranı arasında farkın indirim konusu yapılamayacağına ilişkin 50 seri nolu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği ile ilgili davada "Katma Değer Vergisi Kanununda Maliye Bakanlığına Katma Değer Vergisi indirimini kısıtlama yapabileceği yönünde bir yetki verilmediği gibi promosyon ürünlerinin indirim konusu yapılmayan kısmının gider yazılması yönündeki düzenlemelerinde yasaya aykırı bulunduğu" na karar verilmiştir. (Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu 30.04.1999 tarih ve E. 1998/420,1999/235 sayılı kararı)

Sattıkları ürünlerin Katma Değer Vergisi oranından daha yüksek bir oranda vergiye tabi ürünleri promosyon olarak verenlerin sözkonusu tebliğ uyarınca yapılacak uygulamaların yansıtıldığı Katma Değer Vergisi Beyannamelerinin ihtirazi kayıtla verilip, dava konusu yapılması halinde, sözkonusu fark Katma Değer Vergisi tutarının tamamının indirim imkanının elde edilebileceği kanısındayız.

-Çekilişe veya ciroya bağlı olarak bayilere yada müşterilere yönelik yurtiçi ve yurtdışı seyahate gönderme gibi promosyonlarda faturaların şirket adına alınır ve gider yazılır Katma Değer Vergisi indirim konusu yapılır

-Piyango türü promosyonlarda %20 Veraset ve İntikal Vergisi tevkifatı yapılır

Dönem sonlarında gerçekleştirdikleri ciroya bağlı olarak verilen primler için ise bayiler ile karşılıklı faturalaşma yapılır

18. Personele bedelsiz mal teslimi var mı? Varsa ;

-Emsal bedel üzerinden KDV tahakkuk yapılmış mı ?

-Malın emsal bedeli net ücret sayılıp brütleştirilerek gider yazılmış mı?

-Toplu sözleşmede bu konuda bir yüklenim var mı? Yürürlükteki sözleşmeye bak! Eğer var ise verilen yardımlar netten brüte gidilerek ücret matrahına eklenir.

19. Gider yazılabilen bağışların indirilen KDV'si düzeltilip gider yazılmış mı?

Kurumlar vergisi yönünden gider yazılabilen bağışlarla ilgili KDV indirim konusu yapılamaz. Bu nedenle "indirim KDV" hesabından çıkarılarak ya da "hesaplanan KDV" yapılarak giderlere atılmalıdır

20.Kısmi vergi indirimine (alışta ödenen KDV'si indirilemeyen KDV'den istisna satışlar) tabi satış var mı? Varsa KDV düzeltilmiş mi?

Varsa gerekli KDV düzeltimi yapılarak indirilmemesi gereken KDV giderlere atılmalıdır Mevzuata göre indirim hakkı tanınan ve tanınmayan işlemleri birlikte yapanlar toplam satışlar içindeki indirim hakkı tanınmayan işlemlerin oranını bularak bu oranı istisna işlemlere (KDV'siz satışlar) ait yüklenen vergilerin hesabı için kullanacaklar, bu şekilde bulunan KDV indirilebilir KDV hesabından çıkarılarak gider veya maliyet hesaplarına aktarılacaktır

21.Uygulanan fireler geçerli fire oranlarına uygun mu? Değilse bunun izahı yapılabiliyor mu?

Uygulanan fireler şirketteki imalatın yapısına, benzer sektörlerdeki nispetlere, kapasite raporundaki prensiplere ve varsa Sanayi ve Ticaret odası kriterlerine uygun olmalıdır Aksi halde uygulanan firelerin izahı gerekebilir.

22.Yurt dışı seyahatlerde gerçek gider esas mı uygulanmış har cırah esas mı? Har cırah uygulaması nasıl? Otel faturası getirilmiş mi? İstisnalar doğru uygulanmış mı?

Yurtdışı harcamaların gerçek gider esası veya harcırah esası ile sonuç hesaplarına intikali mümkündür.

Günlük istisna tutarını aşan belge getirilirse belgeler esas alınır harcırah uygulaması yapılmaz. Doğrudan gider yazılan bu kısım harcırah istihkakı ile mukayese edilmez. Günlük istisna tutarının altında belge getirilmişse harcırah uygulaması yapılır Yeme ve yatma giderlerini karşılamak için verilen gündeliklerin aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündelik kısmı vergiden istisna edilir. Daha fazla verilmişse aşan kısım ücret ödemesi sayılarak vergilendirilir. Harcırah uygulamasındaki istisnanın tespitinde gidilen ülke, kişinin ücret seviyesi, kalınan süreye bağlı olarak belirlenen "gündelik" istisnalar tatbik edilir.

Ancak seyahatin ilk on günü ile sınırlı olmak üzere yurt dışı yatacak yer temini için yapılan ödemeler vergi istisnasında avantaj yaratmaktadır Buna göre getirilen otel faturasındaki yatak bedelinin arttırılan gündeliğın %40'ını aşması halinde aşan kısmın %70'i ayrıca gündelik istisnaya eklenir.

Gerçek yol giderlerinin tamamı doğrudan gider yazılır

23.Yabancı kaynaklara ait gider kısıtlaması ne kadar?

Sadece imalat faaliyetiyle uğraşan imalatçılarn tüm finansman giderleri kapsam dışında olacaktır İmalat faaliyetinin yanısıra ticaretle de uğraşılması durumunda maliyetlerin birbirine oranına göre ticari-sınai faaliyet ayırımı yapılacak ve ticari faaliyete isabet eden finansman giderleri saptanacaktır Saptanan bu tutardan finansman gelirleri tenzil edilmeyecektir. Bu konuda DANIŞTAY DAVA DAİRELERİ genel kurul kararı vardır Bu nedenle netleştirme yapılmayacaktır Hesaplanan finansman giderleri toplamına saptanan oranı uygulanarak KKEG tutarı bulunacaktır

2001 yılı için Vergi İdaresince saptanan ve ilan edilen "gider kısıtlaması oranı" % 17,4 tür.

24.Yeniden değerlendirme ile kredi faizlerinin gider yazılamaması mukayese edildi mi?

Yeniden değerlemeden gelen ilave amortisman ve fon yaratma avantajı ile "finansal gider kısıtlaması" (=kredi faizlerinin gider yazılamaması) nın dezavantajı mukayese edilmeli ve vergisel açıdan avantaj yaratan uygulama seçilmelidir.

25.Finansal gider kısıtlamasına tabi olmayan şirketler hangileridir?

İmalatçı şirketler, bankalar, özel finans kurumları, Ödünç Para Verme İş-

leri Kanununun 3. maddesinde tanımlanan finans şirketleri, sigorta şirketleri ve faktoring şirketleri bu kısıtlamaya tabi değildir.

26.Temsil ve ağırlama giderleri ne kadar?

Bu çerçevede yapılan harcamaların işletmenin faaliyet alanı ve büyüklüğü ile paralellik arz ediyor olması gerekir.

27.Sigorta giderlerinde dönemsellik ilkesi uygulanmış mı?

Bir sonraki yıla sarkan kısım "peşin ödenen gider" olarak aktifleştirilir.

28.İşveren sendika aidatları yasal sınır dahilinde mi? Aşmışsa K.K.E.G. yapılmış mı?

Bu aidatın aylık tutarı, işçilere ödenen çıplak ücretin bir günlük toplamını aşamaz. Çıplak ücretlerin brüt tutarlarının aylık toplamı otuza bölünür ve o ay için gider yazılabilecek tutar bulunur. Sınırı aşan aidat kısmı KKEG yazılır.

29.Örtülü kazanç hükümleri çerçevesinde herhangi bir işlem var mı? Varsa uygulamada "emsal bedel" dikkate alınmış mı?

Şirket ile "vasıtalı veya vasıtasız" bir ilişkisi olan kişiler arasında şirket aleyhine olarak emsaline göre düşük veya yüksek bedeller üzerinden veya bedelsiz olarak alım, satım, kiralama, hizmet, ödünç para alma veya verme, imalat, inşaat ve benzeri işlemlerde bulunulduğunda örtülü kazanç dağıtıldığı varsayılır ve bu tutarlar şirket veği matrahına eklenir.

30.Örtülü sermaye hükümleri çerçevesinde bir borçlanma var mı? Varsa ödenen faizler gider yazılmış mı?

Şirket ortaklarından alınan borçlar için ödenen faizler örtülü sermaye hükümleri gereğince gider yazılamaz. Ancak bunun için alınan borcun şirket-

te "devamlı" bir şekilde kullanılması, borç tutarı ile şirket "özsermayesi" arasında bariz bir fazlalık göstermesi ve alacaklı ile şirket arasında "vasıtalı veya vasıtasız bir ilişki" olması şarttır

31.Royalti ödemeleri anlaşmaya uygun olarak takahhuk ettirilip gider yazılmış mı? Belgeler buna uygun olarak düzenlenmiş mi? Stopaj ve sorumlu sıfatıyla K.D.V. tahakkuku yapılmış mı?

Royalti ödemeleri anlaşmaya uygun olarak ilgili dönemler itibariyle karşılık hesapları kullanılmak suretiyle gider veya maliyetlere atılır Bu dönemler itibariyle Kurumlar Vergisi stopajı ve sorumlu sıfatıyla KDV tahakkuk ettirilir.

32."Karşılık" ayırmak suretiyle gider yazma uygulaması yapılmış mı?

Personele yıllık kardan temettü ikramiyesi verilmesi, "Kredi ve tahvil faizleri", "toplu sözleşme zam farkları", "sigorta giderleri", "tüketicinin korunması hakkında kanun çerçevesinde verilen garantiler için ayrılan garanti karşılıkları", "tabi afetler ve sivil savunma fonu hesabına ödenen tutarlar", ciro primleri", "promosyon gider karşılıkları", "geçmiş dönemle ilgili ecrimisiller", "Aralık ayı telefon-su-elektrik-doğal gaz bedelleri-TCDD faturaları", "Aralık ayı SSK Primleri" ve buna benzer cari döneme ait gider unsurları ödeme gelecek yılda yapılacak olsa bile ilgili dönemde gider yazılırlar

33. Telefon, su, elektrik, gaz faturalarıyla ilgili gecikme faizleri gider yazılmış mı?

Bu faizler A.A.T.U.H.K.'na göre ödenmedikleri için Kurumlar V.K.'nun 15/6. Maddesi çerçevesinde değerlendirilmezler. Dolayısıyla, bu kabil ödemeler "finansman gideri" mahiyetinde olup K.K. Edilmeyen Gider olarak değerlendirilmezler.

34. "Deprem" vergileri kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınmış mı?

4481 sayılı kanun uyarınca ödenen "ek gelir ve kurumlar vergileri,"ek emlak vergisi", "ek motorlu taşıt vergileri", ile "özel iletişim ve özel işlem vergileri" gider yazılamayacaktır.

Bu vergilerden "özel iletişim ve özel işlem vergileri" nin ödenmesine 4605 sayılı yasa ile getirilen hüküm nedeniyle devam edilecektir. Yine K.K. Edilmeyen Gider yazılacaktır.

4481 sayılı yasa getirilen "faiz vergisi" ise yıllık vergiden mahsup edilemeyecek ancak gider olarak dikkate alınabilecektir.

35. "Deprem" nedeniyle ödemesi ertelenen SSK primleri kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınmış mı?

Kanunda ödeme şartı olduğu için erteleme uygulamasındaki bu primler gider yazılamayacaktır.

36. Sigorta teknik ihtiyatları gider yazılmış mı? <sigorta şirketleri>

K.V. Kanununun 14/4 maddesine göre bilanço gününde ki sigorta poliçelerinin;

- Muallak hasar
- Cari muhataralar ve
- Hayat riyazi ihtiyatları

için ayrılan karşılıklar gider yazılır.

Cari muhataralar poliçe bazında spesifik olarak yapılabilceği gibi kanundaki azami oranlar üzerinden götürü olarak da yapılabilir.

37. Vergiden istisna kazaçlara tahsis edilen hayat riyazi ihtiyatlarının bu gelirleri K.K. Edilmeyen Gider yapılmış mı? <sigorta şirketleri>

Örneğın ayrılan riyazi ihtiyatların hisse senetlerine tahsis edilerek alınan temettü gelirlerinin sigortalılara verilmesi halinde bu kazaçlar iştirak kazancı olarak kabul edilemez. Edilir ise gider yazılan hayat riyazi ihtiyatı K.K. Edilmeyen Gider olarak matraha eklenir.

38. Sigorta mevzuatına göre ayrılan karşılıklar K.K. Edilmeyen Gider yapılmış mı? <sigorta şirketleri>

Örneğın sigorta mevzuatına göre ayrılan "alacak karşılığı" ve "deprem hasar karşılığı" K.K. Edilmeyen Gider olarak matraha eklenir.

39. Banka mevzuatına göre ayrılan "GENEL kredi karşılığı" K.K. Edilmeyen Gider yapılmış mı? <bankalar>

Bankaların, yeni Bankalar Kanunu gereğince ayırarak gider yazdıkları "genel kredi karşılığı"nın tamamı teminatlı/teminatsız ayırımı yapılmaksızın kurumlar vergisi matrahının tespitinde kanunen kabul edilmeyen gider yapılarak matraha eklenecektir.

40. Banka mevzuatına göre ayrılan "ÖZEL kredi karşılığı" Gider yazılmış mı? <bankalar>

Bankaların, yeni Bankalar Kanunu gereğince ayırarak gider yazdıkları "özel kredi karşılığı"nın tamamı teminatlı/teminatsız ayırımı yapılmaksızın kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider yazılacaktır Matraha bir ekleme yapılmayacaktır.

41. Bankalar ve banka iştiraklerince ödenecek "sivil savunma fonu" karşılık ayırmak sur etiyile gider yazılmış mı? <bankalar ve iştirakleri>

Bankalar ve 50%'den fazla iştirak ettikleri şirketler tarafından 7126 sayı-

lı Sivil Savunma Kanunu'nun 37/c maddesinde vergi öncesi karın %5 tutarında ödenmesi gereken "sivil savunma fonu" ödeme esasına göre değil karşılık ayırmak suretiyle gider yazılabilmektedir

42. Bankalarca ödenecek "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Payı" karşılık ayırmak suretiyle gider yazılmış mı? <bankalar>

Bankalar tarafından Bankalar Kanunu uyarınca bilanço toplamının "onbinde üçü" oranında ödenmesi gereken B.D.D.K payı da sivil savunma fonu gibi ödeme esasına göre değil karşılık ayırmak suretiyle gider yazılabilmektedir.

Başka deyişle BDDK bu katılım payını ertesi yıl istese dahi giderleştirme cari yılda yapılacaktır

43. İştirak edilen şirketin tasfiyesi sonucunda hisse senedinin alış bedeli altında alınan bedel dolayısıyla "kanunen kabul edilmeyen gider" uygulaması yapılmış mı?

İştirak edilen şirketteki tasfiye zararı sonucu alınan ve iştirak hissesinin maliyet değerinin altındaki kısım gider yazılamaz. Sermayedeki kaybolma olarak değerlendirilen bu tutar kurumlar vergisi matrahının tespitinde kanunen kabul edilmeyen gider yapılarak matraha eklenir

Buna karşılık iştirak bedelini aşan tasfiye payı ise iştirak kazancı istisnasından yararlanır.

44. Forward karı veya zararı realize olduğu zaman mı matrahı etkilemiş? <bankalar vd şirketler>

Forward belirli bir varlığın belirlenmiş fiyat ve miktar üzerinden gelecekteki bir tarihte alım-satımını öngören bir sözleşmedir Bu sözleşmenin yapıldığı tarihten dönem sonuna kadar yapılan değerlendirme sonucu yazılan gi

der veya gelir matrahının tespitinde "indirim veya ilave" yapılır Sözleşmenin bitiminde ise bir önceki yıl yapılan indirim bu defa ilave; ilave ise indirim yapılır. Böylece forward karı veya zararı gerçekleştiği tarihte matraha yansıtılır

VII-Geçici Verginin Hesabı, Beyanı ve Ödenmesi

1. Geçici vergi sistemi

4369 sayılı yasa ile yapılan değişiklik ile 1.1.1999 tarihinden geçerli olmak üzere "geçici vergi"nin hesaplama, beyan ve ödenmesinde yeni esaslar getirilmiştir.

Yıllık kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere %25 oranında hesaplanan bu vergi şirketlerin üçer aylık karları üzerinden ödenmiştir.

Maliye Bakanlığı konuya ilişkin olarak yayımladığı 217 sayılı Gelir Vergisi genel tebliği ile geçici vergi uygulamasının usul ve esaslarını genel olarak belirlemiş bulunmaktadır. (R.G. 27 12.1998)

2.Geçici vergi dönemleri

Geçici vergi ilgili hesap döneminin üçer aylık dönemleri itibariyle hesaplanacaktır.

I.DÖNEM	OCAK-ŞUBAT-MART _____:MAYIS 15
II.DÖNEM	NİSAN-MAYIS-HAZİRAN____:AĞUSTOS 15
III.DÖNEM	TEMMUZ-AĞUSTOS-EYLÜL____:KASIM 15
IV.DÖNEM	EKİM-KASIM-ARALIK _____:ŞUBAT 15

3.Geçici vergi nasıl hesaplanıyor?

Geçici vergi **3'**ncü, **6**ncı, **9**uncu ve **12'**inci ayların mali tablolarındaki kazançlar esas alınarak hesaplanacaktır Dolayısıyla birikimli kazançlar üzerinden hesaplanan geçici vergiden önceki dönemde ödenen geçici vergi düşülerek ilgili dönemde ödenecek geçici vergi bulunacaktır

Beyan ve ödeme dönemi takip eden ikinci ayın 15 ine kadar yapılacaktır.(=dönemi izleyen 1,5 ay içinde)

Örnek:

Dönem	Kümülatif kazanç	Geçici vergi	Önceki dönem ödenen. Geç.vergi	Ödenecek geçici vergi
I.DÖNEM	1000	250	-	250
II.DÖNEM	(3000)	-	250	-
III.DÖNEM	2000	500	250	250
IV.DÖNEM	1500	375	500	-
	1500			<u>500</u>

Örnekte yıllık kazanç **1.500** olup bunun üzerinden ödenecek kurumlar vergisi **450** olacaktır. Bu durumda fazladan ödenen **50** geçici vergi diğer vergi borçlarına mahsup edilebilecektir.

4.Kesinti suretiyle ödenen vergiler geçici vergiden mahsup edilmiş mi?

Üzerinden geçici vergi ödenecek kazançla ilgili olarak geçici vergi dönemi içinde kesinti yoluyla ödenmiş vergiler (örneğin banka mevduat faizleri üzerinden yapılan kesinti) hesaplanan geçici vergiden mahsup edilebilecektir. Mahsup edilecek stopaj vergileri geçici vergi taksidinden fazla ise artan kısım izleyen geçici vergi taksidine mahsup edilebilecektir.

Mahsup için kesilen vergilerin şirket tarafından hazırlanan bir liste ile belgelendirilmesi gerekmektedir.

Geçici vergi döneminden sonra ancak beyanname verilmeden önce yapılan stopajlar kendi döneminde mahsup edilir.

Yıl içinde kesinti suretiyle ödenen stopajlar geçici vergi taksitlerinden mahsup edildiği için bu stopajlar geçici vergiye dönüşmüş olmaktadır. Muhasebeye de kesinti suretiyle ödenen vergi alacakları hesabı geçici vergi hesabına devrolmaktadır. Bu nedenle yıllık kurumlar vergisinden geçici vergi olarak mahsup edileceklerdir.

5.Kesinti suretiyle ödenen fonlar geçici vergiden mahsup edilebilir mi?

Kesilen fon payları geçici vergiden mahsup edilemez. Bunlar yıllık vergiden mahsup edilecektir.

6.Amortismanlar aktifleştirilen sabit kıymetler üzerinden mi ayrılmış?

Yatırım bütçesi üzerinden başka deyişle yıl içinde yapılacak sabit kıymet alım tahminine (=yatırım bütçesine) istinaden provizyonel olarak ayrılan amortismanlar geçici vergi matrahından indirilemez. (Genellikle halka açık şirketler ile yönetim muhasebesi tutan şirketler yıl sonuna kadar ak-

tifleşmesi beklenen yatırımlar için aktifleştirme yapılmadığı halde "şarta bağlı olaylar" kapsamında amortisman karşılıkları ayırmaktadırlar

Amortisman gideri sadece kayden ve fiilen envantere alınan sabit kıymetler için yıllık olarak hesaplanan amortisman tutarından o döneme isabet eden kısım kadar söz konusu olabilecektir.

Bu durumda "çalışılmayan dönem giderleri" olarak muhasebeleştirilen provizyonel amortismanlar geçici vergi matrahına eklenecektir. Bu giderler aktifleşmenin yapıldığı geçici vergi döneminde nihai olarak geçici vergi matrahından düşülmüş olacaktır.

7.Geçici vergi matrahından indirilmeyen provizyonel amortismanlar nerede izlenmeli?

Uygulamadaki takibi kolaylaştırmak için "680 çalışılmayan kısım giderleri ve zararları" hesabında aşağıdaki gibi muavin hesap açılmasında yarar vardır.

100 Duruş giderleri (işçilik,maaş,sigorta,amortismanlar v .d)

200 Yıl içinde alınan sabit kıymetlere ilişkin amortisman giderleri

300 Bütçelenen amortisman giderleri

8.Aktifleştirme zamanında yapılmış mı?

Bu nedenle satın alınan sabit kıymetler kullanıma hazır hale geldiklerinde aktifleştirme kayıtlarının yapılması, yıl sonunun beklenmemesi gerekmektedir. Bu hem geçici vergide avantaj yaratır, hem de maliyetler daha doğru tespitini sağlar.

9.Geçici vergi dönemlerinde amortisman ayrılmaması halinde yıllık kazancın tespitinde amortisman hesaplanabilir mi?

Mevzuatta bir açıklık olmamakla beraber, geçici vergi dönemlerinde

amortisman ayrılmamış olmasının yıllık kurum kazancının tespitinde amortisman ayırmaya engel olmadığını düşünmekteyiz.

10. Bir geçici vergi döneminde amortisman ayrılmaması halinde sonraki dönemde amortisman ayrılabilir mi?

Bir geçici vergi döneminde ayrılmayan amortismanın sonraki dönemde ayrılabilceğini düşünmekteyiz.

11. Amortisman "nispet" ve "yöntemi" geçici vergi dönemlerinde sabit tutulmuş mu?

Amortisman politikası sabit kıymet aktifleştirmelerinde belirlenecektir. Zira nispet ve usul geçici vergi dönemlerinde değiştirilememektedir.

12. Geçici vergi dönemlerinde sabit tutulan amortisman "nispet" ve "yöntemi" yıllık kazancın tespitinde değiştirilebilir mi?

Bu konuda açık bir düzenleme bulunmamakla birlikte, geçici vergi dönemlerinde değiştirilemeyen usul ve yöntemin yıllık kurum kazancının tespitinde değiştirilebileceği düşünülmektedir.

Ayrıca ertesi yıl azalan bakiyeler yönteminden normal yönteme geçilebilir. Bu değişiklik ilk geçici vergi döneminde yapılmalıdır.

13. Binek oto amortismanı "aylık" olarak mı uygulanmış?

Binek oto amortismanının ilk yılında iktisap edilen ay tam ay sayılmak suretiyle geçici vergi dönemi sonuna kadarki süre için amortisman hesaplanır. Yıllık amortisman ayrılmaz.

14. Yeniden değerlendirme uygulaması yapılmış mı?

Maliye Bakanlığı'na belirlenecek oran ile yeniden değerlendirme yapılabilir. Yeniden değerlendirme uygulamasına başladıktan sonra bu tercih yıl sonuna kadar değiştirilmez, yeniden değerlendirme yapılmaya devam edilir.

Yeniden değerlenen sabit kıymetler üzerinden ayrılacak amortisman tutarı geçici vergi yönünden ekteki tablodaki gibi olacaktır. **(Ek: 9)**

Tablodan görüleceği üzere üç aylık orana göre bulunan yeniden değerlenmiş tutar üzerinden hesaplanan yıllık amortismandan ilgili döneme isabet eden kısım dikkate alınmaktadır

15.Halka açık şirketlerde yeniden değerleme yıllık orana göre mi yapılmış mı?

Halka açık şirketler de SPK'nun aldığı prensip kararı gereğince aynı oranı dikkate alacaklardır.

16.Geçici vergi dönemlerinde yeniden değerleme yapılmaması halinde yıllık hesaplamada yeniden değerleme yapılabilir mi?

Bu konuda açık bir düzenleme bulunmamakla birlikte, geçici vergi dönemlerinde yeniden değerleme yapılmamasının yıllık kurum kazancının tespitinde yapılmasına engel olmadığını düşünmekteyiz.

Geçici vergi dönemlerinde yeniden değerleme yapıp yıllık kurum kazancının tespitinde yapılmaması da mümkün olmalıdır

17.Aktifleştirme tarihinden sonra 31.12 tarihine kadar gelen faiz ve kur farkları maliyete eklenmiş mi?

Aktifleştirme tarihinden 31.12 tarihine kadar gelen yatırım kredisi faiz ve kur farkları ilgili sabit kıymetin maliyetine eklenir ve ara dönemlerdeki amortismanlar buna göre ayrılır

Halka açık şirketlerde ise SPK mevzuatı gereğince bu dönemde gelen "kredi faizleri" maliyete eklenmez, doğrudan gider yazılır Bu nedenle anılan şirketler geçici vergi matrahlarının tespitinde bu tutarları matraha ilave ederler.

Halka açık şirketlerde kur farkları ise SPK mevzuatı gereğince maliyete eklenebilir veya gider yazılabilir. Dolayısıyla vergi mevzuatı yönünden zorunlu olduğu için diğer yönden de "maliyete ekleme" tercih edilmelidir.

18.Geçici vergi dönemleri itibariyle maliyete ekleme veya gider yazma tercihlerinde değişiklik yapılmış mı?

Aktifleştirme dönemini izleyen yıllarda gelen faiz ve kur farklarının "maliyete ekleme veya gider yazılma" tercihi ilk geçici vergi döneminde yapılır ve bu tercih sonradan değiştirilmez.

19.Yabancı Devlet Tahvilleri ile özel sektör tahvil ve benzeri borçlanma kağıtlarının r eeskont gelirleri "geçici vergi" matrahlarına dahil edilmiş mi?

Bu kağıtların işlemiş faizleri, geçici vergi matrahlarına ve kurum kazancına dahil edilecektir.

Değerlemede "borsa rayici", bu yoksa "işlemiş faiz" esas alınır. (Borsa'dan kasıt Türkiye'deki borsa olup yurtdışı borsalar değildir.)

20.Kamu bankalarınca veya diğer kamu kurumlarınca ihraç edilen Devlet garantili borçlanma kağıtlarının r eeskont gelirleri "geçici vergi" matrahlarına dahil edilmiş mi?

Bu kağıtların işlemiş faizleri, geçici vergi matrahlarına ve kurum kazancına dahil edilecektir.

Değerlemede "borsa rayici", bu yoksa "işlemiş faiz" esas alınır.

21.A veya B tipi yatırım fonu katılma belgelerinin değerlendirilmesi yapılmış mı?

Portföyünün en az %51'i Türkiye'deki şirketlerin hisse senetlerinden olu-

şan A tipi yatırım fonları hariç olmak üzere katılma belgeleri ara dönemler itibariyle değerlendirilerek geçici vergi matrahlarında dikkate alınır

22.Kurumlar vergisi beyannamesinde yer alan peşin esastaki devreden yatırım indirimi geçici vergi matrahından indirilmiş mi?

Yatırım indiriminin geçici vergi matrahlarından indiriminde harcama esası vardır Ancak 4369 sayılı yasa ile getirilen "öngörülen" yatırım indirimi uygulamasına göre kurum beyannamesinde indirilemeyen yatırım indirimi, başka deyişle devreden yatırım indirimi tutarı geçici vergi taksitlerinden indirilebilecektir. Bu uygulamadan 1999 yılından itibaren alınan teşvik belgeleri yararlanabilecektir. Eski belgeler için bu avantaj söz konusu değildir.

Örnek:

2001 yılı fiili yatırım harcaması **50**, K.V. matrahı **100**, 2002 Ocak ayında alınan teşvik belgesine göre ise **200** planlanan yatırım harcaması var . Bu durumda;

KURUMLAR VERGİSİ MATRAHI	:100
YATIRIM İNDİRİMİ	:250
-Harcama esası(2001)	: 50
-Planlanan(2002)	:200
DEVREDEN YATIRIM İNDİRİMİ	:150

Beynamede devredilen bu yatırım indirimi 2002 yılının I' inci ve izleyen dönemler "geçici vergi" matrahlarından indirilebilecektir Bu tutara kadar yapılan fiili harcamalar mükerrer olmaması için kullanılmayacaktır Bu tutarı aşan fiili harcamalar geçici vergi matrahlarından ayrıca indirilebilecektir.

Başka deyişle öngörülen yatırım indirimi yukarıdaki örnekteki şartlar dahilinde "geçici vergi" matrahlarından düşülebilecektir.

Fiilen harcanmamış bu yatırım indirimi için endeksleme yapılmaz.

23.Kurumlar vergisi beyannamesinde yer alan harcama esasındaki devreden yatırım indirimi geçici vergi matrahından indirilmiş mi?

Kurumlar vergisi beyannamesinde yer alan harcama esasındaki devreden yatırım indirimi geçici vergi matrahından indirilir.

24.Kurumlar vergisi beyannamesinde yer alan harcama esasındaki devreden yatırım indiriminin geçici vergi matrahından indirilmesinde ayrıca endeksleme yapılmış mı?

Kurumlar vergisi beyannamesinde yer alan harcama esasındaki devreden yatırım indirimi geçici vergi matrahından "endeksleme" yapılarak indirilir Nispet Maliye Bakanlığı'na belirlenir ve ilan edilir.

1995 yılından önceki belgeler endekslemeden yararlanmaz, 1995-1997 yıllarında alınan belgeler azami üç yıl endekslenebilir 1998 yılından itibaren alınan belgeler ise sınırlama olmaksızın endekslenebilir.

25.Senet reeskontu yapılmış mı?

Alacak senetleri reeskontu borç senetleri reeskontundan büyük ise reeskont yapılır Böylece dönem karı azalır Reeskont tutarları ertesi yıl ters kayıtla kapatılır.

Reeskont uygulaması banka, bankerler ve sigorta şirketleri için zorunlu bir uygulamadır.

Reeskont işlemi iç iskonto yöntemi ile yapılır ve senet üzerinde faiz oranı yoksa T.C. Merkez Bankası'nın "avans" işlemlerinde esas aldığı oran uygulanır.

Yabancı senetler ise senetteki faiz oranına göre, bu belli değilse değerlendirme günündeki LIBOR oranına göre iç iskonto yöntemi ile yapılır

26.SPK mevzuatı uyarınca yapılan senet reeskontlarında "borç senetleri reeskontu alacak senetleri reeskontundan fazla ise bu tutar geçici vergi matrahından indirilmiş mi?

Karda artış meydana getiren bu uygulama geçici vergi matrahının hesabında düzeltilir. Ancak yasal defterlerde reeskont yapılmaması sadece SPK'na gönderilecek finansal tabloların buna uygun düzenlenmesi daha uygun olacaktır.

27.SPK mevzuatı uyarınca yapılan çek ve senetsiz alacak reeskontlarında gider yada gelir yazılan tutarlar geçici vergi matrahında indirim veya ilave yapmış mı? <halka açık şirketler>

Karda artış veya azalış meydana getiren bu uygulama geçici vergi matrahının hesabında indirim veya ilave etmek suretiyle düzeltilir

28.Sigorta şirketlerinde "cari muhataralar" teknik ihtiyatı geçici vergi matrahından dönemler dikkate alınarak mı indirilmiş? <sigorta şirketleri>

Bir önceki yılın ihtiyatı iptal edilerek ters kayıtla gelir yazılır Bunun 'ü I. Dönem diğerleri sonraki dönemler geçici vergi matrahlarına eklenir

Bu yılın I. Döneminde tahakkuk eden primlerden cari muhataralar ihtiyatı düşüldükten sonra kalan tutar da dörde bölünür ve 'ler geçici vergi matrahlarına eklenir.

29.Yenileme fonu ayrılmış mı?

Yenileme fonu sabit kıymetin satıldığı dönemde ayrılabilir Yıl sonunun beklenmesine gerek yoktur.

30.Maliyet artış fonu ayrılmış mı?

Maliyet artış fonu sabit kıymetin satıldığı dönemde ayrılabilir Bu nedenle yıl sonu beklenmeksizin ilgili geçici vergi döneminde yapılmalıdır

31.Maliyet artış fonu uygulamasından yıl sonunda dönülebilir mi?

Mevzuatta her ne kadar bir açıklık yoksa da, geçici vergi dönemlerinde uygulanan maliyet revizesi uygulamasından yıllık kurum kazancının hesaplanması sırasında dönülebileceğini düşünmekteyiz. Ancak Vergi İdaresince geçici vergi açısından ilave tarhiyat öngörülebilir

Ara dönemlerde MAF uygulanmayan hallerde de yıllık kurum kazancının tespitinde bu uygulamadan yararlanılabilir.

32.Finans giderleri kısıtlaması ara dönemlerde de yapılmış mı?

Finans giderleri kısıtlaması geçici vergi matrahının tespitinde üçer aylık dönemler itibariyle uygulanır İndirim oranı Maliye Bakanlığı'nca her dönem için ayrı ayrı açıklanacaktır

33.Royalti ödemeleri anlaşmaya uygun olarak takahhuk ettirilip gider yazılmış mı? Stopaj ve sorumlu sıfatıyla K.D.V . bu dönem itibariyle beyen edilmiş mi?

Royalti ödemeleri anlaşmaya uygun olarak ilgili dönemler itibariyle karşılık hesapları kullanılmak suretiyle gider veya maliyetlere atılır Bu dönemler itibariyle Kurumlar Vergisi stopajı ve sorumlu sıfatıyla KDV tahakkuk ettirilir.

34.İştirak kazançları geçici vergi matrahından indirilmiş mi?

İştirak edilen tam mükellef şirketlerden elde edilen temettü gelirleri holding şirketler dışında tahsil edildiği dönemde, holding şirketlerde ise dört

döneme eşit dağıtılarak gelir yazılır Her iki durumda da bu gelirler "geçici vergi" matrahına dahil edilmezler

35.Bağışlar geçici vergi matrahından indirilmiş mi?

Yıllık vergi matrahından indirilebilen bağışlar geçici vergi matrahlarından da indirilir. Bu durumda yıl sonu beklenmeden yıl içinde yapılan bağışlar geçici vergi matrahından indirilir. Erken bağışta geçici vergi açısından avantaj vardır.

İzleyen geçici vergi döneminde matrah yok ise bir önceki dönemin bağışları izleyen dönemdeki kümülatif matraha bakılarak değerlendirilir. Zarar varsa bağışlar K.K.E.G. olarak geçici vergi beyannamesinde matraha eklenirler.

36.Şüpheli alacak karşılığı ilgili dönemde ayrılmış mı?

Şüpheli alacak karşılığı ilgili dönemde ayrılabilir. Bu konuda şirketin "hukuk" departmanı ile iletişim halinde olunmalıdır.

Aynı yıl içinde tahsilat olması halinde bu tutar ilgili geçici vergi döneminde gelir yazılır.

37.Kur değerlemesi yapılmış mı?

Yabancı para, alacak ve borçlar geçici vergi döneminin kapandığı tarihteki T.C. Merkez Bankası döviz alış kurundan değerlendirilir.

38.İhraç kayıtlı satışlarda kur değerlemesi için fatura kesilmiş mi?

İhraç kayıtlı satışlarda (tecil-terkin) ara dönem sonları itibarıyla imalatçı şirketlerin ihracatçı şirkete fatura keserek kendisine ait kur gelirlerini geçici vergi matrahına ilavesi gerekmektedir.

39.KDV dahil olarak yapılan dövizli satış alacaklarında kur değerlemesi nasıl yapılmış?

Döviz cinsinden yapılan satışlardan kaynaklanan alacakların mal bedeline isabet eden kısmı için kur değerlemesi yapılacak, KDV'ne isabet eden kısım için değerlendirme yapılmayacaktır

40.Gider bütçeleri veya muhtemel karşılıklar üzerinden yazılan giderler geçici vergi matrahına eklenmiş mi?

Reklam harcamaları bütçesi, yıllık jestiyon, emlak vergileri, oda-mesleki teşekkül aidatları, temsil harcamaları ve diğer gider bütçelerine istinaden yazılan giderler ile ihracat komisyonları, reklamasyon giderleri ve benzeri karşılıklar geçici vergi matrahlarına eklenecektir

41.Sermaye piyasası mevzuatı gereği yapılan "hisse senedi değerlemesi" sonucundaki farklar geçici vergi matrahına dahil edilmiş mi? <aracı kurumlar>

Bu farklar geçici vergi matrahına dahil edilmezler

42.Vadeli mevduatlarda gelir vade bitiminde mi yazılmış?

Vadeli mevduat hesaplarında faiz vadede gelir yazılır Reeskont suretiyle gelir yazıldı ise geçici vergi matrahından indirilir.

43.Repo faizleri gelir yazılmış mı?

Kıstelyevm suretiyle hesaplanan tutar gelir yazılır

44.Satış karlarının sermayeye ekleme uygulaması geçici vergi dönemlerinde dikkate alınmış mı?

İştirak ve gayrimenkul satış karlarının sermayeye eklenmek şartıyla uygulanan istisnadan geçici vergi dönemlerinde de yararlanır. Satış karı "sermayeye eklenecek satış karı" hesabına alınır

45.Satış karlarının sermayeye ekleme uygulamasından yıl sonunda dönülebilir mi?

Şirket bu uygulamadan yıllık kazancın hesabı sırasında yararlanmamayı seçebilir. Bu durumda gayrimenkul satışlarındaki "tapu harcı" ve "KDV" cezalılı olarak ödenir. Ayrıca geçici vergi yönünden de ilave tarhiyat öngörülebilmektedir.

46.Yabancı para cinsinden olan avansların kur farkları sonuç hesaplarına mı intikal ettirilmiş yoksa ilgili stok veya sabit kıymet hesapları ile ilgili mi kurulmuş?

Alınan ve verilen avanslar geçici vergi dönemleri sonunda değerlendirilmez. Avans olma vasfını kaybedip dövizli borç veya alacak haline dönüştüğünde veya ödeme/taahhüt durumunda gider/gelir yazılır veya ilgili aktif veya pasif hesaba kaydedilir.

47.Finansman fonu uygulaması var mı:

Bir önceki yıl ayrılan finansman fonu geçici vergi matrahlarına eklenmez, fonun tamamı ertesi yılın kurumlar vergisi matrahına eklenir.

VIII-Mahsup İşlemleri

1.Kesinti suretiyle ödenen vergiler "geçici vergi" taksitlerine mahsup edilmiş mi?

Kesinti suretiyle ödenen vergiler o dönemdeki geçici vergi taksitlerine mahsup edilebilir. Mahsup işlemi ancak, üzerinden kesinti yapılan kazancın gelir yazılacağı dönem ile ilgili geçici vergi taksitlerinden yapılabilir. Bu işlemde Damga Vergisi ödenmez.

2.Vadesi değerleme gününden sonraki repo ve vadeli mevduatta reeskont suretiyle gelir yazılan kısma ait stopaj mahsup edilmiş mi?

Vadesi değerleme gününden sonraki repo ve vadeli mevduatta reeskont suretiyle gelir yazılan faiz tutarları üzerinden ilgili dönem beyannamesinin verilmesi gereken sürenin sonuna kadar tevkif edilmiş olan vergi ve fon payının beyannameye ithal edilen gelire isabet eden kısmı hesaplanan yıllık vergiden mahsup edilir.

3.Kesinti suretiyle ödenen vergilerin mahsubu yapılımiş mı?

Yıl içinde kesinti suretiyle ödenen vergiler hesaplanan yıllık kurumlar vergisinden ve kurum stopaj vergisinden (GVK md 94/6-b) beyanname üzerinde mahsup edilir. Mahsuptan arta kalan kısım nakden geri alınır veya diğer vergi borçlarına mahsup edilir Nakden geri alma ve diğer vergi borçlarına mahsup için Vergi Dairesine bir dilekçe ile başvurularak Vergi İdaresince belirlenen tutarı aşan kısım için "teminat mektubu" verilerek işlem tamamlanır. Nakit iade işleminde Damga Vergisi denir. Kesinti "banka" dışında bir kuruluş tarafından yapılımişsa kesintinin ödendiğine ilişkin "vergi dairesi" yazısı alınır

4.Geçici vergi mahsup edilmiş mi?

Geçici vergi yıllık kurumlar vergisinden mahsup edilir, artan kısım varsa, bu kısım diğer vergi borçlarına mahsup edilebilir veya iade edilebilir. Mahsup işleminde "damga vergisi" alınmaz. Ancak nakit iadede düzenlenen "verile emri" damga vergisine tabidir.

5. "B" tipi yatırım fonu veya yatırım or taklığı bünyesinde ödenen stopajlar da yıllık kurumlar vergisinden mahsup edilmiş mi?

Bu fon ve ortaklıkların bünyesinde yıllık kazanç üzerinden ödenen %11'lik stopaj katılma belgelerini veya hisse senetlerini elinde bulunduran kurum-

larca mahsup edilebilecektir. 4369 sayılı yasa ile K.V.K.'nun 44. Maddesinde yapılan değişlikle imkan dahiline giren bu uygulama için Bakanlık tebliği henüz yayımlanmamış olmakla birlikte elde edilen kazançların brütleştirilerek gelir yazılması halinde bu uygulamadan yararlanılabilecektir.

6.İhracattaki K.D.V. iadeleri vergi borçlarına mahsup edilmiş mi?

İhracat işlemlerinden doğan "iade" alacakları her türlü vergi borcuna mahsup edilebilir. Bunun için ihracatın gerçekleşip gerekli beyanname ve belgeler (Gümrük beyannamesi, faturalar, iadenin hesap tarzı ve benzer belgeler) ile Vergi Dairesine müracaat edilir. Müracaatın zamanında ve eksiksiz olması şarttır Aksi halde "gecikme zammı " ödenmesi söz konusu olabilir.

7.Mahsup edilmeyen ihracattaki K.D.V. iadeleri bir sonraki dönemde "indirim KDV" yapılmış mı?

İhracat işlemlerinden doğan "iade" alacakları mahsup ve iade yerine bir sonraki dönemde "indirim "konusu yapılabilir. Bunun için ihracatın gerçekleşip gerekli beyanname ve belgeler (Gümrük beyannamesi, faturalar, iadenin hesap tarzı, v.b belgeler.) ile Vergi Dairesine müracaat edilir. Eğer müteakip dönemlerde "ödeme" çıkıyorsa "mahsup" veya "iade" yerine bu yöntem seçilmelidir.

8.Dava sonucunda iadesi gereken vergiler geri alınmış mı?

Açılmış davalar nedeniyle lehteki Mahkeme kararlarına göre iade edilmesi gereken vergiler vergi borçlarına mahsup edilir veya iade olarak geri alınır. Bunun için olayı anlatan bir dilekçe ilgili Vergi Dairesine başvurulur. Alınan bu tutarlar vergi matrahına dahil edilmez.

9.Yurtdışından Tahsil Edilen Temettülerin Vergileri Mahsup edilmiş mi?

Kurumlar Vergisi Kanununun 43. Maddesinde, yabancı memleketlerde elde edilerek Türkiye’de netice hesaplarına intikal ettirilen kazançlardan mahallinde ödenen benzeri vergilerin Türkiye’de tarh olunan kurumlar vergisinden indirilebileceği, ancak indirilecek miktarın, yabancı memleketlerde elde edilen kazançlara Kurumlar Vergisi Kanununun 25. Maddesinde yazılı nispetlerin uygulanması suretiyle bulunacak miktardan fazla olamayacağı hükme bağlanmıştır

Burada mahsup edilebilecek vergiler sadece dağıtım sırasındaki vergi tevkifatından ibaret olup, yurtdışındaki kurumun elde edilen kazanç üzerinden kendi ülkesinde ödediği vergiler buna dahil değildir.

Başka deyişle sadece bu kurumun kar dağıtım sırasında kar paylarından yapılan vergi tevkifatı mahsup edilebilecektir.

10.Yurtdışında Şube Kazancı Üzerinden Ödenen Vergiler Mahsup edilmiş mi?

Tam mükellefiyette, gerek ülke içinden, gerekse ülke dışında elde edilen kazanç ve iratların tamamı vergiye tabi olur. Yalnız yabancı ülkede elde edilen kazanç için o ülkede kurumlar vergisi mahiyetinde bir vergi ödenmiş ise, bu vergi belli şartlar dahilinde Kurumlar Vergisi Kanununun 43. Maddesine göre Türkiye’de hesaplanacak asıl vergiden indirilir.

Burada yurtdışı temettü gelirinde olduğu gibi kar dağıtımından gelen bir kazanç sözkonusu değil, bizzat tam mükellef kurumun Türkiye’deki şirket kazancına zaten dahil edilmek durumunda şube kazancı söz konusudur. Bu nedenle yurt dışında ödenen benzeri vergilerin mahsubunda sorun yoktur.

Yurt dışında elde edilen kazançlar, o ülkelerde bu kazanç üzerinden alınan

kurumlar vergisi benzeri vergiler indirilmeden önceki tutar ile Türkiye'deki kazanç dahil edilir. Kazancın elde edildiği ülkede ödenmiş olan kurum vergisi, Türkiye'de hesaplanan Kurumlar vergisinden mahsup edilir. Ancak mahsup işlemi kanunun 25. Maddesinde yazılı nispetlerin uygulanması suretiyle bulunacak miktardan fazla olamaz.

11. Yurtdışında Ödenen Vergiler "istisna stopajı" vergisinden indirilebilir mi?

İstisna kullanımı nedeniyle (örn. Yatırım indirimi) kurumlar vergisi matrahı çıkmıyorsa yurt dışında ödenen vergilerin mahsubu Maliye Bakanlığı'na kabul edilmemektedir. Ödenen istisna stopajını bir çeşit "alternatif kurumlar vergisi" olarak görebilir isek konunun yargıya intikal ettirilmesi düşünülebilir.

IX-Vergi ve Dağıtılabilir Karın Hesaplanması

Vergi beyannamesinin hazırlanması, ödenecek verginin belirlenmesi ve dağıtılabilir karın tespiti için aşağıdaki bilgilere sahip olunmalıdır

1-Halka açık mı kapalı mı?

Kar dağıtımındaki Gelir vergisi stopajı kapalı şirketlerde %15 ve halka açıklarda ise %5'tir.

2-Ticari kar

Bilançodaki kar dikkate alınır

3-Geçmiş yıl zararları

-Ticari zarar bir sonraki yıl bilanço karından indirilir

-Mali zarar kurumlar vergisi matrahından mahsup edilir.

4-Kanunen Kabul .Edilmeyen giderler matraha eklenmiş mi?

Kurumlar vergisi beyannamesinde matraha eklenecek kanunen kabul edil -meyen giderler:

- Deprem vergileri (özel işlem vergisi, iletişim vergisi v.d)
- Vergi cezaları, tecil faizleri, gecikme zam ve faizleri, para cezaları
- Motorlu taşıt vergileri
- Bir önceki yıla ait harcamalar
- Belgesiz harcamalar
- Sınırı aşan bağışlar
- Finansal gider kısıtlaması
- Deniz nakil vasıtası gider ve amortismanları (işle ilgili olmayan)
- Ve diğer K.K.E.G.

5-Önceki yıl ayrılan finansman fonu matraha eklenmiş mi?

Bu tutar kurumlar vergisi beyannamesinde matraha eklenir.

6-Önceki yıl ayrılan finansman fonu vergi karşılığı

Cari yılın vergi karşılığının hesabında indirim olarak dikkate alınır

7-Çek reeskontu, vadesiz alacak-borç reeskontu matraha eklenmiş mi? <halka açık şirketler>

Yapıldı ise kurumlar vergisi beyannamesinde matraha eklenir veya indirilir.

8-Bu yıl ayrılan kıdem tazminatı pr ovizyonu matraha eklenmiş mi? <halka açık şirketler>

SPK gereği veya ihtiyari olarak ayrılarak gider yazılan tutar kurumlar vergisi beyannamesinde matraha eklenir.

9-Önceki yılın Vadeli mevduat provizyonel geliri matraha eklenmiş mi?

Bir önceki yıl reeskont suretiyle gelir yazılarak ticari kara dahil edilen ancak beyannamede indirim konusu yapılarak vergilendirilmeyen tutar vadenin geldiği başka deyişle tahsilatın yapıldığı yılın veki matrahına eklenmek üzere kurumlar vergisi beyannamesinde matraha eklenir.

10-Önceki yıl vadeli mevduatı provizyonel geliri vergi karşılığı

Cari yılın vergi karşılığının hesabında indirim olarak dikkate alınır

11-Önceki yıl A tipi fon(%51'den fazla IMKB hisse senetli) provizyonel geliri matraha eklenmiş mi?

Fona geri satılmadığı için henüz realize olmayan ancak reeskont suretiyle gelir yazılarak ticari kara dahil edilen ancak beyannamede indirim konusu yapılarak vergilendirilmeyen tutar satışın yapıldığı başka deyişle karın realize olduğu yılın veki matrahına eklenmek üzere kurumlar vergisi beyannamesinde matraha eklenir.

12- Önceki yıl A tipi fon(%51'den fazla IMKB hisse senetli) provizyonel geliri vergi karşılığı?

Cari yılın vergi karşılığının hesabında indirim olarak dikkate alınır

13-İştirak kazancı mahrahtan düşülmüş mü?

İştirak kazançları beyannamede matrahtan indirilir.

14-Sermayeye eklenecek veya eklenmiş gayrimenkul ve iştirak satış karı matraha hem ilave edilmiş, hem de mahrahtan düşülmüş mü?

Yıl içinde sermayeye eklenmiş olan veya "sermayeye eklenecek satış karları" hesabında bekleyen tutarlar kurumlar vergisi beyannamesinde matra-

ha eklenir, aynı zamanda da indirim konusu yapılır Bunun için "yeminli mali müşavirlik" tasdik raporu beyannameye eklenir .

15-Emisyon primi mahrahtan düşülmüş mü

Kurumlar vergisinden ve gelir vergisi stopajından istisnadır

16-Yatırım indirimi tutarı mahrahtan düşülmüş mü?

Kurumlar vergisinden istisnadır.Yeminli mali müşavir raporu ile tespit edilir. Uygulanan istisna için %18 gelir vergisi stopajı uygulanır

17-Serbest bölge şube karı mahrahtan düşülmüş mü?

Serbest bölgede elde edilen kar bilançoya dahil edildiğinde beyanname üzerinde indirim yapılır Zira buradaki kar vergiye tabi değildir.

18-Vadeli mevduat provizyonel geliri mahrahtan düşülmüş mü?

Vadeli mevduat faizi vergi hukuku açısından vadenin bittiği yılın geliri sayıldığından provizyonel olarak gelir yazılan tutar beyanname "diğer indirim" olarak matrahtan tenzil edilir.

19. Öngörülen yatırım indirimi vergi farkı matrahtan düşülmüş mü?

Vergi karşılığı ayrıldığı sırada dikkate alınmayan ancak beyanname sırasında kullanılan peşin yatırım indirimi nedeniyle ayrılan vergi karşılığından daha az ödenen vergi ($\%33-\%19,8=\%13,2$) nedeniyle bir sonraki yılın kazancına dahil edilen bu fark "diğer indirim" olarak K.V. beyannamesinde matrahtan düşülür.

20-Ödenmiş sermaye

31.12 tarihindeki sermaye dikkate alınır Ortalama ödenmiş sermayenin hesabı gerekmez.

21-I.Tertip yedek akçe

Vergi sonrası kardan varsa geçmiş yıllar ticari zararlarının indirilmesi sonucu bulunan tutarın %5' i dir. Ödenmiş sermayenin %20'sine ulaşıncaya kadar ayrılır

22-İntifa payı hesaplama yöntemi

Varsa ana sözleşmeye göre hesap edilir ve ayrılır

23-Ayrılacak finansman fonu?

1999 yılından önce verilen "teşvik belgelerine" dayanılarak uygulanan finansman fonu vergi matrahından indirilir, bu tutar ertesi yıl matraha ilave edilir.

24-Dağıtılacak kar?

Genel kurulda belirlenir.

25-II.Tertip yedek akçe?

Pay sahipleri için ödenmiş veya çıkarılmış sermayenin %5' i oranında "birinci temettü payı" düşüldükten sonra pay sahipleri ile kara iştirak eden diğer kimselere dağıtılması kararlaştırılmış olan kısmın %10' dur

Bedelsiz hisse senedi dağıtmak suretiyle kar dağıtımı yapıldığında ve "holding" şirketlerde de 2.tertip yedek akçe ayrılmaz.

26.Kurumlar vergisi oranı?

Vergi matrahının %30' u oranında kurumlar vergisi tahakkuk eder. Fon dahil ödenecek kurumlar vergisi %33'tür.

27.Kar dağıtımı yapılmaması durumunda stopaj?

Şirket nakit kar dağıtımı yapmadığı sürece stopaj vergisi ödemez. Dönem

karının sermayeye eklenmesi suretiyle yapılan kar dağıtımı halinde de stopaj ödenmez.

28.Kar dağıtımı yapılması durumunda stopaj?

Şirket nakit kar dağıtımı yapar ise muhtasar beyanname ile stopaj vergisi öder.

Stopaj oranları 99/13230 sayılı karar ile belirlenmiştir Halka açık şirketlerde %5, kapalı şirketler için %15' tir.

Şirkette "iştirak kazançları", "yatırım indirimi" gibi istisna kazançlar var ise nakit kar dağıtımının öncelikle bu kazançlardan yapıldığı var sayılır. Bu durumda bu istisna kazançların dağıtım içindeki payı üzerinden "kar payı stopajı" ödenmez.

i.Karın tamamen dağıtıldığı durumda vergi hesabı:

	Halka açık	Halka kapalı
Dönem karı	100	100
%30 kurum vergisi	33	33
Kalan	67	67
%5 ve %15	3,6	11
Toplam vergi	36,6	44

ii. %50 nakit kar dağıtıldığı durumda vergi hesabı:

	Halka açık	Halka kapalı
Dönem karı	100	100
%30 kurum vergisi	33	33
Kalan	67	67
%5 ve %15	1,8	5,5
Toplam vergi	34,8	38,5

iii. Bedelsiz hisse senedi vermek suretiyle kar dağıtıldığı durumda vergi hesabı:

	Halka açık	Halka kapalı
Dönem karı	100	100
%30 kurum vergisi	33	33
Kalan	67	67
%5 ve %15	0	0
Toplam vergi	33	33

29. Yatırım indirimi için stopaj?

Şirket kar dağıtımında uygulanan kurumlar vergisi istisnaları için her hal ve takdirde stopaj vergisi ödenmesi gerekmektedir. (G.V.K. madde 96/6-b/i)

Vergi nispeti gerek halka açıklarda gerekse kapalılarda %18 (fon dahil %19,8) dir.

30. Satış karları için stopaj?

Gayrimenkul ve iştirak hisselerin satış karlarının sermayeye eklenmesi de bir kurumlar vergisi istisnası olduğu için bu istisna tutarı üzerinden de her hal ve takdirde stopaj vergisi ödenecektir. (G.V.K. madde 96/6-b/i)

Bu stopajın oranı Fon dahil %11 tur.

31. Emisyon primleri için stopaj?

Gerek kuruluşta gerekse sermaye arttırımı sırasında nominal bedelin üzerinde satılan hisse senetlerinden sağlanan kazançlar "emisyon primi" olarak kurumlar vergisinden istisnadır

Bu istisna için de stopaj vergisi (G.V.K. madde 96/6-b/i) söz konusu olmakla beraber stopajın oranı 2002 yılı sonuna kadar "sıfır" olarak belirlenmiştir.

32. İstisna stopajının beyan ve ödeme zamanları?

İstisna stopajı K.V. beyannamesinin verildiği Nisan muhtasarı ile 20 Mayıs tarihinde beyan edilir: AYRI MUH BEY (062)

Eğer şirket kar dağıtmamaya karar vermişse bu vergi "20/Mayıs-Temmuz Sonu-Ekim Sonu" olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.

Şirket beyan tarihinden sonra örneğin 1 Haziran tarihinde kar dağıtır ise istisna stopajının 2. ve 3. taksitleri bu tarihten itibaren 15 gün içinde ödenir.

33.Kar payı stopajının beyan ve ödeme zamanları?

Nakit kar dağıtımı stopajı, karın nakden veya hesaben yapıldığı ayın muhtasar beyannamesi ile beyan edilerek aynı sürede ödenir. AYRI MUH BEYANNAME MAD.99 (061)

34.Kar payı stopajının istisna stopajına dönüşümü halinde stopaj?

Kar dağıtımı K.V. beannamesi verilmeden örneğin Mart ayında yapılmışsa Mart muhtasarı ile beyan edilerek 20 Nisan tarihinde ödenir Ancak dağıtılan şirket karı istisna kazançlardan oluşuyorsa (yatırım indirimi) bu durumda burada "kar payı stopajı" değil "istisna stopajı" söz konusu olacağından beyan Nisan muhtasarı ile yapılır ve vergi 20 Mayıs tarihinde ödenir.

35.Dönem karının sermayeye eklenmesi halinde stopaj?

Dönem karının sermayeye eklenmesi suretiyle kar dağıtıldığında stopaj ödenmez.

36.Gayrimenkul veya iştirak hissesi satış karının sermayeye eklenmesi halinde stopaj?

Bir istisna stopajı olan bu vergi prensip olarak diğer istisna stopajlarında olduğu gibi Nisan muhtasarı ile beyan edilir ve üç eşit taksitte ödenir. Ancak satış karı sermayeye eklendiği zaman diğer taksitler sermaye artırımının tescil tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenir. Zira K.V.K geçici madde 28' in lafzından bu işlemin "kar dağıtımı" sayıldığı anlaşılmaktadır

37. Kar dağıtımı ve vergi hesabına ilişkin örnekler:

a) Dağıtılabilir Karın Yarısının Dağıtım:

1-	TİCARİ KAR (=MALİ KAR)	=	1,000,000
2-	KURUMLAR VERGİSİ (%33)	=	330,000
3-	I.TERTİF YEDEK AKÇE [(1-2)*%5]	=	33,500
4-	DAĞITILABİLİR KAR [1-(2+3)]	=	636,500
5-	DAĞITILACAK TUTAR	=	318,250
6-	I. TEMETTÜ (SERM. * %5)	=	50,000
7-	II. TERTİF YEDEK AKÇE [(5-6)% 10]	=	26,825
8-	II.TEMETTÜ (5-6)	=	268,250
9-	BRÜT DAĞITIM (6+8)=(5)	=	318,250
10-	DAĞ. BAĞ. STE (9 * %16,5)	=	52,511
11-	NET DAĞ.(318.250-52.511)	=	265,739
12-	FEV. YEDEK AKÇE (KALAN)	=	291,425

DAĞITIMA BAĞLI STP

$$(50,000 + 268,250) = 318,250 \quad \gggg \quad 318,250 * \%16,5 = \mathbf{52.511}$$

b) %50 (NET 318,250 LİRA) DAĞITIM		:
1-	TİCARİ KAR (=MALİ KAR)	= 1,000,000
2-	KURUMLAR VERGİSİ (%33)	= 330,000
3-	I.TERTİF YEDEK AKÇE [(1-2)*%5]	= 33,500
4-	DAĞITILABİLİR KAR [1-(2+3)]	= 636,500
5-	DAĞITILACAK NET TUTAR + STP. [(318,250 / %83,5)]	= 381,138
6-	I. TEMETTÜ (SERM. * %5)	= 50,000
7-	II. TERTİF YEDEK AKÇE [(5-6) *%10]	= 33,114
8-	II.TEMETTÜ (5-6)	= 331,138
9-	BRÜT DAĞITIM (6+8)=(5)	= 381,137
10-	DAĞ. BAĞ. STE (9 * %16,5)	= 62,887
11-	NET DAĞ.	= 318,250
12-	FEV. YEDEK AKÇE (KALAN)	= 222,248

DAĞITIMA BAĞLI STP.

$$\frac{(50,000 + 268,250) = 381,137 \text{ (BRÜT TUTAR)} * \%16,5 = \mathbf{62.887}}{\%83,5}$$

c) Karın Tamamının Dağıtımını :

1-	TİCARİ KAR (=MALİ KAR)	=	1,000,000
2-	KURUMLAR VERGİSİ (%33)	=	330,000
3-	I.TERTİP YEDEK AKÇE [(1-2)*%5]	=	33,500
4-	DAĞITILABİLİR KAR [1-(2+3)]	=	636,500
5-	I. TEMETTÜ (SERM. * %5)	=	50,000
6-	II. TERTİP YEDEK AKÇE [(4-5) / 10]	=	53,318
7-	II. TEMETTÜ {4-[5+3]}	=	533,182
8-	BRÜT DAĞITIM (5+7)	=	583,182
9-	DAĞ. BAĞ. STP. (8 * %16,5)	=	96,225
11-	NET DAĞ. (8-9)	=	486,957
12-	FEV. YEDEK AKÇE (KALAN)	=	-,-

%100 İÇİN DAĞITIMABAĞLI STP.

$$(50,000 + 533,182) = 583,182 \quad \text{>>>>>>>} \quad 583,182 * \%16,5 = \mathbf{96,225}$$